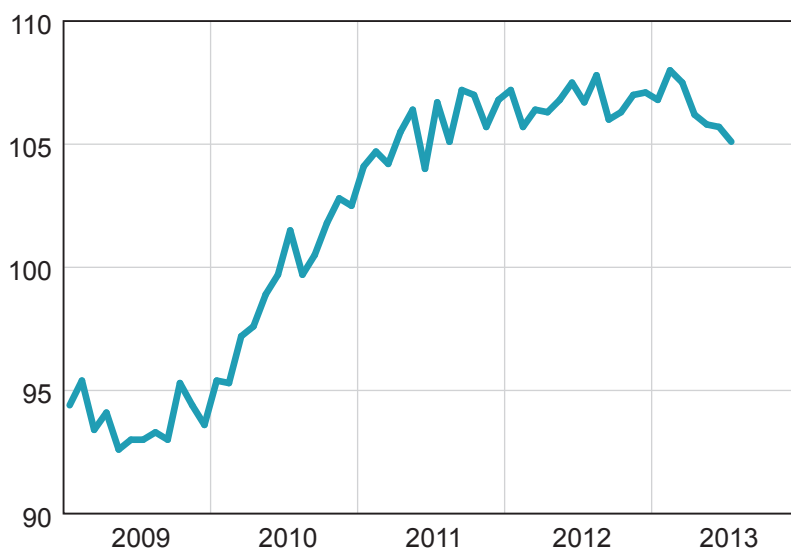

SCB-Indikatorer

E K O N O M I S K M Å N A D S Ö V E R S I K T

Svagare produktion i näringslivet

Produktionsindex för näringslivet
Säsongrensade månadsvärden, index 2010=100

- Industriproduktionen vände upp
Sid 4
- Svag ökning för detaljhandeln
Sid 9

I fokus:
**Företagens
finansierings-
möjligheter**
sid 12

KOMMENTARER & ANALYS

INNEHÅLL

Konjunkturläget.....	2	Näringsliv	14
Industri	4	Priser.....	14
Utrikeshandel.....	7	Arbetsmarknad.....	16
Varuhandel.....	9	Finansmarknad.....	18
Bygghandeln.....	11	Internationell utblick.....	19
"I fokus".....	12	Svenska ekonomiska indikatorer.....	22

KONJUNKTURLÄGET

Ekonomi på sparlåga

Den svenska ekonomin verkar ha fått grus i maskineriet. Andra kvartalet var svagt och det tredje kvartalet inleddes dämpat om man tittar på den statistikskörd som hittills offentliggjorts. Produktionsdata har visserligen endast kommit för juli så det är för tidigt att uttala sig om utvecklingen för resten av kvartalet. Bilden av ett svagt andra kvartal förstärktes i och med publiceringen av de ordinarie kvartalsvisa nationalräkenskaperna som visade på små förändringar gentemot sommarens snabbversion. Säsongsgrensat och jämfört med första kvartalet minskade BNP med 0,2 procent. Tillväxten på årsbasis var endast 0,1 procent kalenderkorrigerat så farten i den svenska ekonomin får betraktas som mycket låg, för att inte säga obefintlig.

Hushållskonsumtionen bidrog till att lyfta tillväxten på årsbasis men var inte tillräckligt stark för att BNP-tillväxten skulle bli positiv jämfört med föregående kvartal. Hushållens konsumtion ökade endast med 0,2 procent säsongsgrensat och jämfört med första kvartalet. Investeringarna har varit svaga under det senaste året och bidrog i sin tur negativt till BNP-tillväxten även om de inte sjönk ytterligare andra kvartalet. Det främsta sänkandet för BNP-tillväxten var dock exporten som gått ner mycket och minskat klart mer än importen.

Stimulanspaket från regeringen

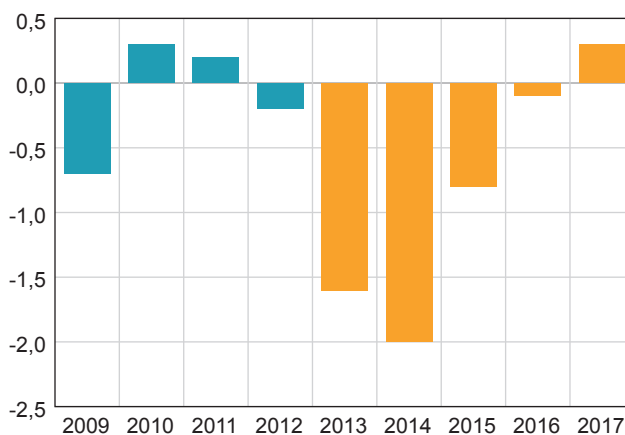
Alliansregeringen presenterade i mitten av september sin budgetproposition för 2014. Höstbudgeten innehöll dock inga större överraskningar. De viktigaste stimulansåtgärderna var minskningar på inkomstsidan och bestod främst av riktade skattesänkningar till hushållen. På grund av det utgiftstak som inrättades på 1990-talet fanns mycket litet reformutrymme för ökade utgifter i budgeten. Ökade kostnader för sjukförsäkring samt förtidspension har samtidigt tagit en stor del av utrymmet i anspråk. Totalt innehöll budgeten för 2014 reformer för 24 miljarder kronor. Satsningarna genomförs för att stärka hushållens ekonomi och för att öka sysselsättningen. Regeringen lägger på så vis ansvaret på de svenska hushållen att lyfta landets ekonomi i form av ökad konsumtion och höjd efterfrågan.

Ekonomistyrningsverket, ESV, ger dock viss kritik till regeringens budget. ESV:s senaste prognos pekar på att budgetunderskotten ökar både i år och nästa år. Överskottsmålet för de offentliga finanserna där det finansiella sparandet ska överstiga 1 procent av BNP över en konjunkturcykel blir svårare att uppnå. I år bedöms det finansiella

sparandet visa på ett underskott på 1,6 procent av BNP medan prognosen för 2014 pekar på ett underskott på 2,0 procent enligt ESV. Det skulle i så fall innebära tre år i rad med underskott då det finansiella sparandet 2012 visade på ett underskott på 0,2 procent av BNP. ESV skriver i prognosen att de offentliga finanserna ligger långt ifrån målet de närmaste åren och bedömer att överskottsmålet inte kommer att nås ens i slutet av prognosperioden som sträcker sig fram till och med 2017. Först 2017 väntas ett år med överskott i det finansiella sparandet.

Offentliga sektorns finansiella sparande

Procent av BNP

Källa: SCB, ESV (prognos 2013–2017)

Osäkra hushåll

Den positiva trenden i KIs konjunkturbarometer som funnits de senaste månaderna bröts i september då barometerindikatorn sjönk från 99,3 till 98,1. Läget är således svagare än normalt och återhämtningen är fortfarande skakig. I september sjönk konfidensindikatorn för tillverkningsindustrin rejält efter en kraftig uppgång i augusti. Konfidensindikatorn för hela näringslivet hölls dock uppe av en stor uppgång för de privata tjänstenäringarna. Hushållens konfidensindikator sjönk däremot i september. Det var en nedgång av mikroindex, som speglar hushållens syn på den egna ekonomin, som låg bakom försämringen. Däremot steg hushållens bedömning av Sveriges ekonomi, som sammanfattas i makroindex, till den högsta noteringen sedan juli 2011.

Sammantaget kännetecknas dock hushållens stämningsslag av en ökad osäkerhet. Den höga skuldsättningen i hushållssektorn har fått både Riksbanken och Finansinspektionen att skärpa retoriken med tal om ännu hårdare reglering av utlåningen och möjligen införande av amorteringskrav. Man vill även höja riskvikterna för bolån

vilket i förlängningen kan leda till höjda bolåneräntor. De senaste undersökningarna har även visat att hushållen räknar med höjda bolåneräntor på sikt. Hushållens skulder är förvisso höga men har dock stabiliserats på senare år och utlåningstillväxten har legat stadigt under 5 procent i årstakt under det senaste året vilket är lågt i jämförelse med utlåningstillväxten under det senaste decenniet då tillväxttakten under lång tid legat över 10 procent.

Hushållens konfidensindikator

Index, medelvärde=100

Källa: Konjunkturinstitutet

Riksbanken beslutade vid sitt räntemöte i början av september att hålla reporäntan oförändrad på 1 procent. Direktionen konstaterar att en ännu lägre ränta visserligen skulle leda till att uppfylla inflationsmålet lite tidigare men att riskerna med hushållens höga skuldsättning skulle öka ytterligare. Vidare skriver Riksbanken att om hushållen skulle tvingas till att minska sina skulder i snabb takt kan det leda till att arbetslösheten stiger kraftigt och att det uppstår långvariga svårigheter att stabilisera inflationen kring målet.

Vändning på väg?

Det finns trots allt positiva signaler som indikerar att en uppgång kan vara på väg runt hörnet. Produktionsplanerna på tre månaders sikt inom tillverkningsindustrin har stärkts och andelen företag som räknar med att öka produktionen var i augusti och september den högsta sedan maj 2012 enligt Konjunkturbarometern. Sysselsättningsplanerna är fortfarande relativt dämpade inom industrin och företagen räknar med att minska personalstyrkan snarare än att öka densamma men nedskärningstakten är i varje fall lägre än i början av året. Totalt sett över samtliga branscher så räknar företagen med att antalet anställda blir i stort sett oförändrat då tjänstebranscherna visar en ökad vilja att rekrytera. Tjänstebranscherna räknar med stigande efterfrågan kommande månader och man räknar med att behöva anställa personal för att möta denna efterfrågan. Sysselsättningsplanerna för tjänstenäringarna var i september de starkaste sedan mars 2012 enligt Konjunkturbarometern.

Inköpschefsindex har samtidigt uppvisat en uppåtgående trend för både industrin och tjänstebranscherna. I september steg inköpschefsindex för industrin ytterligare.

Anmärkningsvärt var att delindex för orderingången steg rejält på både hemmamarknaden och exportmarknaden. Även delindex för sysselsättningen gick upp och klättrade över 50-strecket för första gången sedan oktober 2011. Inköpschefsindex för tjänstebranscherna hade en svag utveckling under våren men har sedan återhämtat sig och för både juli och augusti har indexet legat över 50-strecket efter en förbättring av samtliga delindex. Sysselsättningsindexet står för den kraftigaste förbättringen mellan juni och augusti.

Inköpschefsindex industrin

Säsongrensade månadsvärden

Källa: Sif, Swedbank

USA stänger ner statliga verksamheter

Vid midnatt natten mot den 1 oktober stod det klart att den amerikanska kongressen inte lyckats nå en uppgörelse om budgeten för kommande år. Det innebär att stora delar av den statliga (federala) verksamheten tvingas att stänga ner då det saknas finansiering. Stängningarna som är de första på 17 år drabbar omkring 800 000 statsanställda som tvingas stanna hemma utan lön. Vilka konsekvenser detta får för ekonomin beror på hur lång tid det tar innan kongressen lyckas enas om en budget så att alla federala myndigheter kan öppna igen. Det osäkra läget in i det sista fick börsen och räntorna att falla samtidigt som dollarn försvagades något. Orsaken till krisen kommer av det politiska läget där kongressens båda kammare har olika majoritet. I den ena kammaren, representanthuset, är majoriteten republikansk och de vägrar gå med på finansieringen av Barack Obamas sjukvårdsreform. Representanthuset lade fram ett förslag om att skjuta upp sjukvårdsreform ett år men detta är en prestigefråga för demokraterna, som har majoritet i kongressens andra kammare senaten, och förslaget röstades ner.

Ett annat problem i den amerikanska ekonomin som kan få större påverkan globalt är att landet på nytt är på väg att nå skuldtaket. Senast det hände hösten 2011 tvingades en höjning av taket fram i sista stund men slog hårt mot förtroendet på finansmarknaden och USA fick till och med sänkt kreditbetyg av vissa ratinginstitut. Enligt uppgifter från den amerikanska finansministern Jack Lew kommer skuldtaket att nås den 17 oktober vilket betyder att om ingen höjning sker kommer inga nya lån kunna tas och

heller inga statsobligationer ges ut för att finansiera verksamheten. Det kan leda till att USA ställer in betalningarna på sin statsskuld med konsekvenser för fordringsägare över hela världen. Kongressens politiska låsning innebär att en betalningsinställelse senare i oktober inte ser helt realistisk ut i dagsläget.

Fed överraskade marknaden

Tidigare under månaden kom ett annat viktigt besked från amerikanskt håll. Centralbanken Federal Reserve meddelade nämligen att man fortsätter med stödköpen av statsobligationer i samma takt som tidigare, närmare bestämt med 85 miljarder dollar per månad. Marknaden hade väntat sig en nedtrappning av stödköpen. Orsaken som angavs för att fortsätta med dessa kapitalinjektioner på marknaden var att återhämtningen i den amerikanska ekonomin inte kommit tillräckligt långt ännu. En neddragning av stödköpen kan bli möjlig senare i år beroende på vad den ekonomiska statistiken visar enligt centralbankschefen Ben Bernanke. Några räntehöjningar är dock inte att vänta enligt Fed. Den penningpolitiska kommittén har satt en arbetslöshetsgräns på 6,5 procent innan det är dags att börja höja räntorna.

Ett av syftena med obligationsköpen har varit att pressa ner de långa marknadsräntorna och det har lyckats till stor del. När förväntningarna om en nedtrappning och så småningom ett slut på stödköpen har ökat så har det pressat upp räntorna i ett antal länder. Indien är ett land som drabbats särskilt hårt då ett stor utflöde av kapital har fått valutan, rupien, att försvagas och räntorna att skjuta i höjden. Landet tvingade även att höja sin styrränta i slutet av september för att få ned den höga inflationen. Efter Feds lugnande besked har marknadsräntorna gått ner något.

Merkel vann valet i Tyskland

Tecknen på en återhämtning i Europa har stärkts under månaden. Inköpschefsindex för eurozonen steg till den högsta nivån på 27 månader i september. Det var framförallt en förbättring inom tjänstesektorn som låg bakom men även indexet för industrin låg kvar över 50-strecket. Det är Tyskland som leder uppgången i mångt och mycket då de är den största ekonomin i Europa. Efter en hyfsad tillväxt andra kvartalet har den tyska ekonomin fortsatt att peka åt rätt håll under det tredje kvartalet. Det tyska IFO-indexet som mäter stämningsläget i det tyska näringslivet steg exempelvis i september för femte månaden i rad.

Annars har uppmärksamheten mest varit riktad inrikespolitiskt i Tyskland med valet till förbundsdagen i fokus. Valet blev en stor framgång för Angela Merkels parti CDU och Merkel sitter således kvar som förbundskansler. Att det inte blir något regimskifte i Tyskland får tolkas som ett positivt besked för finansmarknaden som uppskattar stabiliteten framför osäkerhet. Den politiska osäkerheten i USA och även i Italien har fått börserna att backa och frågan är hur marknaderna reagerar de kommande veckorna. För att återhämtningen i Europa och USA ska fortsätta krävs att aktörerna på båda sidor Atlanten hittar lösningar på de aktuella kriserna.

INDUSTRI

Det råder för närvarande en något splittrad konjunkturbild inom industrin med både positiva och negativa konjunktursignaler. Produktionen inom industrin har visat en svag trend under en längre tid. Industriproduktionen har minskat 11 månader i rad fram till och med juni, säsongs- och trendjusterat. I juli vände industriproduktionen upp och steg med 0,7 procent, säsongrensat. Ökningen i industriproduktionen återspeglades även i den trendjusterade indikatorn som också steg i juli. En enskild månadsnotering utgör emellertid inte tillräckligt underlag för att bekräfta en vändning för industrin och särskilt inte när det är semestermånaden juli.

Konjunkturbilden från konjunkturbarometern och inköpschefsindex är för tillfället något kluven för industrin. Konjunkturinstitutets senaste barometer visar att industrikonjunkturen återigen ligger under sitt historiska genomsnitt efter ett fall på 6,5 enheter i september. Visserligen har indikatorn stigit tre månader i rad innan september men fallet denna månad var ganska stort och indikatorn för september underskred utfallet från början av sommaren. Stämningsläget i konjunkturbarometern sjönk främst inom läkemedels- och maskinindustrin. Även delfrågan om sysselsättningen var svag i september. I kontrast till KI-barometern visade senaste inköpschefsindex ett starkt uppsving i september och signalerar en återhämtning för industrin. För femte månaden i rad låg inköpschefsindex över 50-strecket som utgör gränsen för tillväxt. Exportorderingen i inköpschefsindex steg till den högsta nivån sedan april 2011. Indexlyftet för exportorderingen ger en positiv signal från industrin som redovisat minskade exportvolymen under det senaste året. Även sysselsättningsplanerna steg och för första gången på länge signalerar de en viss förstärkning för arbetsmarknaden inom industrin.

Industrins produktionsvolym

Senaste uppgift: juli 2013

Källa: SCB:s industriproduktionsindex

Rickard Bengtsberg

Svag uppgång i industriproduktionen i juli

Efter den starka uppgången i juni följde en svagare uppgång i juli månads industriproduktion. Juli är normalt en svagare månad på grund av bland annat sommarsemester. Produktionen i juli ökade dock med 0,7 procent jämfört med juni. Bland industrins huvudgrupper var utvecklingen blandad där produktionen inom industrin för energirelaterade insatsvaror och industrin för investeringsvaror minskade med 4,1 respektive 1,0 procent. Industrin för varaktiga konsumtionsvaror visade i juli upp en positiv månadsutveckling för första gången under 2013, med en uppgång på 2,9 procent. Utvecklingen var positiv för lite mer än hälften av delbranscherna där motorfordonsindustrin utvecklades starkast. Motorfordonsindustrin

har med undantag för januari och april haft en positiv månadsutveckling samtliga månader under 2013. Jämfört med motsvarande månad föregående år har utvecklingen varit negativ för samtliga månader utom juli 2013 då produktionen ökade med 31,6 procent, jämfört med juli 2012 och i kalenderkorrigerade tal. Svagast i juli var utvecklingen i elektronikvaruindustrin där nedgången i produktionen var 7,6 procent.

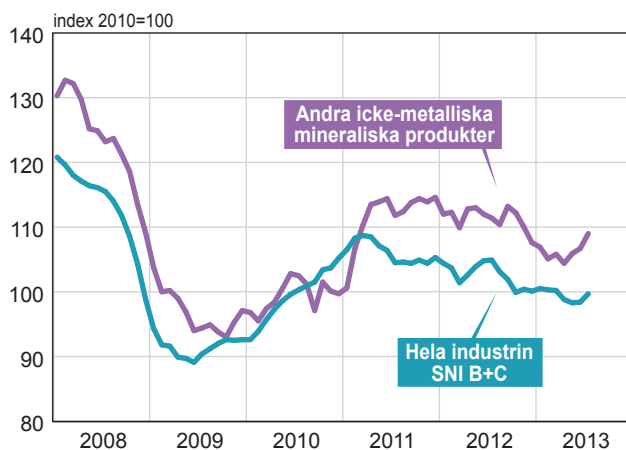
Industriproduktion				
Förändring i procent				
	jul 13/ jun 13	maj-jul 13/ feb-apr 13	jul 13/ jul 12	jan-jul 13/ jan-jul 12
Hela industrin	1	-2	-4	-6
Trävaruindustri, ej möbler	-1	-3	-15	-8
Massa och papper	5	-1	0	-3
Grafisk industri	-1	-4	-11	-10
Kemisk industri och läkem.	2	-4	1	-9
Stål- och metallverk	4	0	1	-7
Metallvaruindustri	2	-1	-14	-12
Elektronikindustri	-8	-2	-17	-5
Maskinindustri	-1	6	-5	-8
Industri för motorfordon	9	10	32	2

Tremånadersjämförelsen fortsatt negativ

Tremånadersutvecklingen för industrin som helhet var negativ. Under perioden maj-juli minskade produktionen med 1,8 procent jämfört med februari-april och i säsongrensade tal. Industrin för investeringsvaror var den huvudgrupp som hade störst positiv utveckling i tremånadersjämförelsen med en uppgång på 1,0 procent. Störst nedgång skedde inom industrin för varaktiga konsumtionsvaror där produktionen minskade med 3,5 procent. Även en majoritet av delbranscherna visade upp en negativ utveckling i tremånadersjämförelsen där nedgången inom övrig tillverkningsindustri, som innehåller exempelvis reparationsverkstäder och installationsföretag, var störst med en minskning på 8,4 procent. Liksom i månadsutvecklingen utvecklades motorfordonsindustrin starkast i tremånadersjämförelsen med en uppgång på 9,6 procent, vilket är den fjärde månaden i rad med positiv utveckling för den delbranschen.

Industriproduktionsindex

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde

Även årsutvecklingen fortsatt negativ

Den ackumulerade årsutvecklingen var fortsatt negativ för industrin som helhet med en nedgång i produktionen på 4,2 procent i kalenderkorrigerade siffror och jämfört med motsvarande period förra året. Den ackumulerade årsutvecklingen har fortfarande inte varit positiv någon månad under 2013. Industrin för icke varaktiga konsumtionsvaror är fortsatt den enda av industrins huvudgrupper som visar upp en positiv årsutveckling där uppgången var 5,3 procent under årets sju första månader, jämfört med motsvarande period förra året. Svagast utvecklades produktionen inom industrin för energirelaterade insatsvaror med en nedgång på 8,1 procent. Samtliga av industrins delbranscher hade en fortsatt negativ årsutveckling där övrig maskinindustri var den delbransch som hade svagast utveckling under de sju första månaderna med en nedgång på 12,2 procent.

Industrins leverans- och orderläge

Senaste uppgift: juli 2013

Källa: SCB:s leverans- och orderstatistik

David Lööv

Marginell ökning av orderingen

Orderingen till den svenska industrin var i juli i det närmaste oförändrad jämfört med juni. I säsongrensade tal var ökningen 0,3 procent i juli, som brukar ses som industrisemesterns månad, jämfört med juni. Uppdelat på hemma- och exportmarknaden var utvecklingen splittrad. För hemmamarknaden innebar orderuppgången på 4,0 procent i juli den tredje månaden i följd med positiv utveckling. På exportmarknaden, där orderingen följt ett varannan-månad-mönster de senaste månaderna, innebar juli en nedgång på 2,0 procent jämfört med juni, i säsongrensade tal. Bland industrins huvudgrupper visade majoriteten små positiva utvecklingar. Starkast gick industrin för investeringsvaror där hemmamarknadens uppgång på 8,6 procent ledde till en total uppgång på 2,4 procent. Den enda huvudgrupp som visade negativ utveckling i juli var industrin för insatsvaror vars orderingen backade med 2,6 procent. Nedgången var helt driven av exportmarknaden som backade med 6,3 procent medan hemmamarknadens orderingen ökade med 2,7 procent.

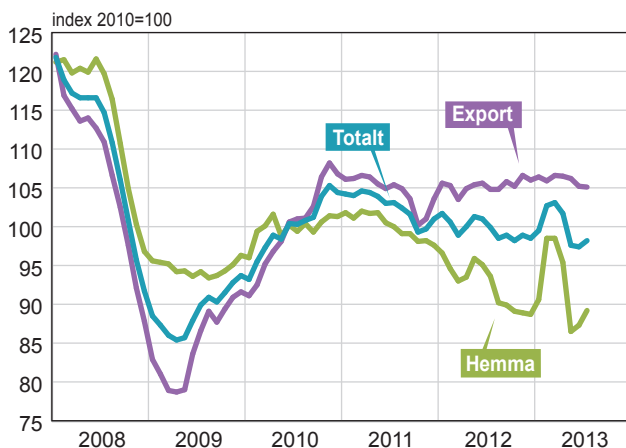
Leverans och order			
Förändring i procent			
	jul 13/ jun 13	maj-jul 13/ feb-apr 13	jul 13/ jul 12
Orderingen			
Hemmamarknad	4	-11	2
Exportmarknad	-2	-1	0
Totalt	0	-5	1
Leveranser			
Hemmamarknad	6	0	1
Exportmarknad	-2	1	-3
Totalt	1	1	-2

Övervägande positivt bland industrins delbranscher

Bland industrins delbranscher var det, likt huvudgrupperna, en majoritet av positiva utvecklingstal i juli. För många branscher var uppgången, likt utvecklingen för den totala industrin, relativt liten jämfört med föregående månad. Bland de branscher som stack ut med stora utvecklingstal var, som så ofta förr, annan transportmedelsindustri som denna månad ökade orderingsgången med 38 procent jämfört med juni, i säsongrensade tal. Ökningen förklaras av en god utveckling på hemmamarknaden. Även motorfordonsindustrin utvecklades starkt i juli. Totalt ökade orderingsgången med 20,3 procent i säsongrensade tal vilket förklaras av en ökning av order på exportmarknaden. De branscher som utvecklades mest negativt i juli var övrig maskinindustri och industri för elapparatur som båda hade minskad orderingsgång på respektive exportmarknad.

Industrins orderingsgång

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde. Fasta priser

Återigen negativ tremånadersutveckling

För andra månaden i följd visade aktuell tremånadersperiod, maj-juli, negativ utveckling jämfört med föregående tremånadersperiod, februari-april. Den totala nedgången på 5,5 procent, i säsongrensade tal, drevs framförallt av hemmamarknadens nedgång på 11,3 procent. Även exportmarknadens tremånadersjämförelse visade för första gången i år negativ utveckling och föll med 1,3 procent. Den negativa tremånadersjämförelsen var väntad i och med att februari och mars som uppvisade stora positiva utvecklingar, finns i föregående tremånadersperiod. Sett till utvecklingen bland delbranscherna så var det jämnt mellan branscher med positiv utveckling och de med negativ utveckling. Det var dock större utvecklingstal i några få branscher med negativ utveckling. Annan transportmedelsindustri hade mycket stor orderingsgång i både februari och mars som gör att aktuell tremånadersjämförelse visar på en stor nedgång. Detsamma gäller elektronikvaruindustrin. Bland övriga branscher sticker industrin för elapparatur och stål-och metallverk ut med positiva tremånadersutvecklingar, främst förklarad av hemmamarknadens orderingsgång.

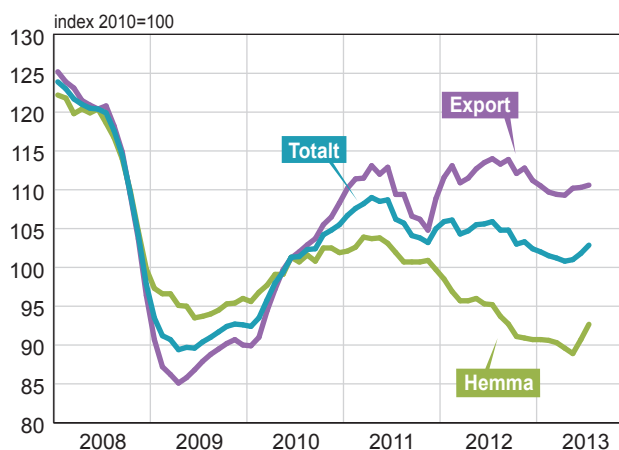
Marginell nedgång för årsutvecklingen

Den ackumulerade årsutvecklingen, som i juni visade ne-

gativ utveckling för första gången sedan februari, fortsatte i juli med en negativ utveckling jämfört med samma period föregående år, i kalenderkorrigerade tal. Skillnaden var dock liten med en nedgång på 0,6 procent jämfört med samma period föregående år. Året inleddes med en januarimånad med låg orderingsgång. Februari var sedan starkare än motsvarande månad 2012, men den svaga inledningen gjorde att den ackumulerade orderingsgången fortfarande var lägre än föregående år. Sedan den starka orderingsgången i mars har dock den ackumulerade orderingsgången varit positiv jämfört med föregående år fram till juni då den återigen var marginellt lägre än föregående år. Utvecklingen av den ackumulerade orderingsgången var alltså närmast stillastående från juni till juli. Uppdelat på hemma- och exportmarknaden var det också små förändringar från föregående månad. Återigen var det hemmamarknadens nedgång på 2,4 procent som förklarade nedgången i den totala ackumulerade årsjämförelsen. Detta förklaras framförallt av hemmamarknadens goda junimånad föregående år. Även januari och maj var starkare 2012 medan mars var betydligt starkare i år. För exportmarknaden var utvecklingen marginellt positiv i år med en uppgång på 0,7 procent. Jämfört med hemmamarknaden var skillnaden för exportmarknadens orderingsgång mellan månaderna under föregående år och detta år små. Sett till industrins delbranscher så har de flesta haft en svagare orderingsgång hittills i år än samma period föregående år. Bland branscherna med positiv utveckling sticker framförallt annan transportmedelsindustri och elektronikvaruindustrin ut efter den starka utvecklingen i mars. Även motorfordonsindustrin har haft en starkare orderingsgång i år än föregående år.

Industrins leveranser

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde. Fasta priser

Svag ökning även för leveranserna

Likt orderingsgången ökade leveranserna marginellt i juli jämfört med juni. I juni ökade leveranserna för första gången sedan mars och i juli ökade de med 0,7 procent jämfört med juni, i säsongrensade tal. Uppdelat på hemma- och exportmarknaden var det, i motsats till föregående månad, hemmamarknaden som stod för den positiva injektionen i julis leveranser, med en ökning på 5,8 procent i säson-

grensade tal. På exportmarknaden minskade däremot leveranserna med 2,4 procent jämfört med juni. På årsbasis var leveranserna för den totala marknaden 1,8 procent lägre än motsvarande månad föregående år. Nedgången förklarades av att leveranserna på exportmarknaden var 3,3 procent lägre i juli i år jämfört med föregående år. På hemmamarknaden var däremot leveranserna 1,3 procent högre.

Industrins kapacitetsutnyttjande

Senaste uppgift: andra kvartalet 2013

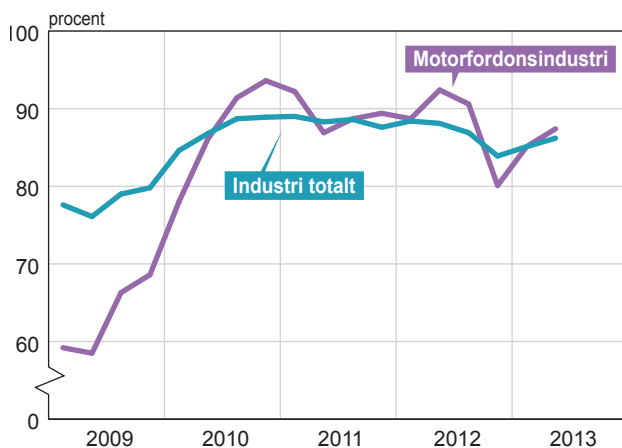
Källa: SCB:s kapacitetsutnyttjandestatistik

Ökat kapacitetsutnyttjande

Industrins kapacitetsutnyttjande ökade med 1,1 procentenheter under det andra kvartalet jämfört med det första kvartalet, i säsongsrensade tal. Ökningen av kapacitetsutnyttjandet i industrin innebär att utnyttjandegraden steg till 86,2 procent, vilket är den högsta nivån sedan tredje kvartalet 2012. Sett till industrins delbranscher var utvecklingen positiv för samtliga. Störst säkerställd uppgång hade övrig maskinindustri vars kapacitetsutnyttjande ökade med 1,9 procentenheter till 88,1 procent.

Industrins kapacitetsutnyttjande

Säsongsrensade kvartalsvärden

På årsbasis minskade kapacitetsutnyttjandet med 1,9 procentenheter jämfört med det andra kvartalet 2012 och redovisade en utnyttjandegrad på 86,7 procent, i kalenderkorrigerade tal. Sett till industrins delbranscher redovisade samtliga nedgångar jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Det visar, trots uppgången jämfört med föregående kvartal, att utnyttjandegraden inom industrin fortfarande är lägre än motsvarande tidpunkt 2012.

Industrins lager

Senaste uppgift: andra kvartalet 2013

Källa: SCB:s lagerstatistik

Svag nedgång i industrins lager

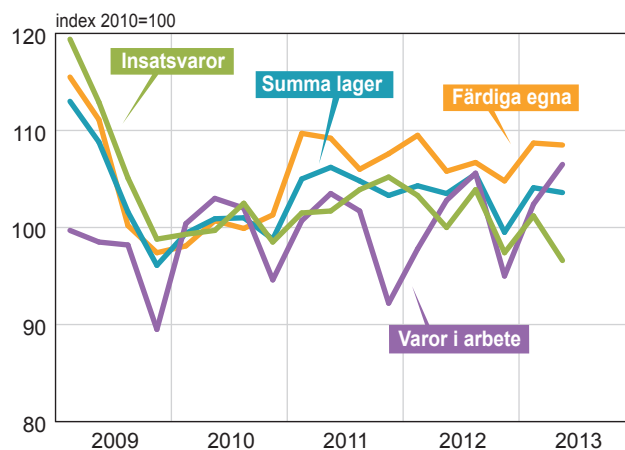
Industrins lager minskade med 0,9 miljarder kronor under andra kvartalet, jämfört med närmast föregående kvartal.

Minskningen motsvarar en nedgång med 0,4 procent i volym.

Efter en stor uppgång under första kvartalet 2013 vände utvecklingen i industrins lager svagt ned. Lagernivån för insatsprodukter minskade med 3,0 miljarder kronor, medan lagernivån för färdiga varor och produkter i arbete ökade med 2,1 miljarder kronor.

Industrins lager

Kvartalsuppgifter. Volym

Nedgången i totala lager skedde inom gruv- och mineralutvinningsindustrin såväl som tillverkningsindustrin. Utvecklingen inom tillverkningsindustrin var blandad där drygt hälften av delbranscherna utvecklades negativt. Svagast var utvecklingen i industrin för petroleumprodukter med en nedgång på 1,1 miljarder kronor. Av de delbranscher inom tillverkningsindustrin som hade en positiv utveckling var ökningen störst inom läkemedelsindustrin med en uppgång på 1,9 miljarder kronor.

Uppgifterna för andra kvartalet 2013 är preliminära. Sedan förra publiceringen har förändringen i de totala lagren första kvartalet 2013 reviderats upp med 0,2 miljarder kronor till en uppgång på 8,3 miljarder kronor.

UTRIKESHANDEL

Fortsatt svag varuexport

Varuexporten har minskat fyra kvartal i rad fram till och med andra kvartalet. En viktig förklaring är en svag omvärldsefterfrågan, delvis till följd av en stark krona. Efter andra kvartalets utgång har den knackiga exportutvecklingen fortsatt under både juli och augusti. Handelsnettot har lämnat ett fortsatt relativt litet överskott under de två senaste månaderna då varuexporten minskat mer än varuimporten. Förutsättningarna för tredje kvartalets BNP-tillväxt indikerar därmed en fortsatt dyster bild när två av tre månaders varuhandelsstatistik av tredje kvartalet publicerats. Det minskade värdet för exporten och importen blir emellertid inte lika betydande uttryckt i termer av handelsvolym. Export- och importpriserna var i augusti och september fortsatt betydligt lägre än för ett år sedan. Prisnedgången i import- och exportled har emellertid

dämpats något de senaste månaderna och minskningen i augusti var 0,7 respektive 0,8 procent från månaden innan.

Varuexport, landområden

Område	Värde mkr		Andel %	Förändr 13/12 %
	2013 jan-jul	2012 jan-jul		
Europa	466 009	500 790	73,3	-7
EU-länder	365 517	396 191	57,5	-8
Övriga Europa	100 492	104 599	15,8	-4
Afrika	16 944	21 927	2,7	-23
Amerika	61 605	70 171	9,7	-12
Nordamerika	46 087	51 711	7,2	-11
Central- och Sydamerika	15 518	18 461	2,4	-16
Asien	78 619	84 338	12,4	-7
Mellanöstern	16 978	17 546	2,7	-3
Övriga länder i Asien	61 641	66 792	9,7	-8
Oceanien och övriga områden	12 747	16 980	2,0	-25
Totalt	635 924	694 206	100,0	-8

Statistiken över utrikeshandeln med varor har varit påfallande svag hittills i år. Däremot har de framåtblickande indikatorerna för svensk export gett signaler om en viss förbättring för exporten under de närmaste månaderna. I exportchefsindex har stämningläget stärkts markant och både nulägesindikatorn och prognosindikatorn är på väg upp och indikerar därmed en förbättrad exportkonjunktur. Orderingången från exportmarknaden har stigit under de senaste månaderna och visar en utveckling klart överstigande orderingången från hemmamarknaden.

Varuimport, landområden

Område	Värde mkr		Andel %	Förändr 13/12 %
	2013 jan-jul	2012 jan-jul		
Europa	499 050	548 000	84,2	-9
EU-länder	405 773	441 127	68,4	-8
Övriga Europa	93 277	106 873	15,7	-13
Afrika	8 833	4 502	1,5	96
Amerika	26 496	32 744	4,5	-19
Nordamerika	18 719	24 042	3,2	-22
Central- och Sydamerika	7 777	8 702	1,3	-11
Asien	57 147	63 093	9,6	-9
Mellanöstern	2 618	2 196	0,4	19
Övriga länder i Asien	54 529	60 897	9,2	-10
Oceanien och övriga områden	1 455	1 529	0,2	-5
Totalt	592 982	649 868	100,0	-9

Handelsnetto

Senaste uppgift: augusti 2013

Källa: SCB:s utrikeshandelsstatistik

Handelsnettot 3,8 miljarder kronor i augusti

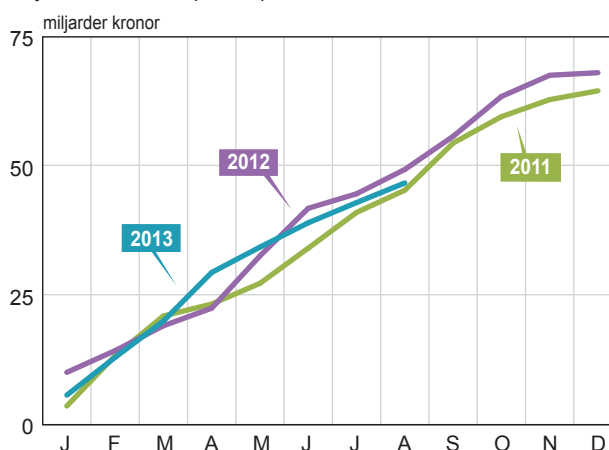
Utrikeshandeln med varor gav ett överskott på 3,8 miljarder kronor under augusti 2013 enligt preliminära beräkningar. För augusti 2012 var överskottet 4,7 miljarder kronor.

Varuexportens värde under augusti uppgick till 84,2 miljarder kronor och varuimportens till 80,4 miljarder. Värdet för både varuexporten och varuimporten har därmed minskat 11 procent jämfört med augusti 2012.

Sveriges handelsnetto

Akkumulerade månadsvärden från årets början.

Miljarder kronor. Löpande priser

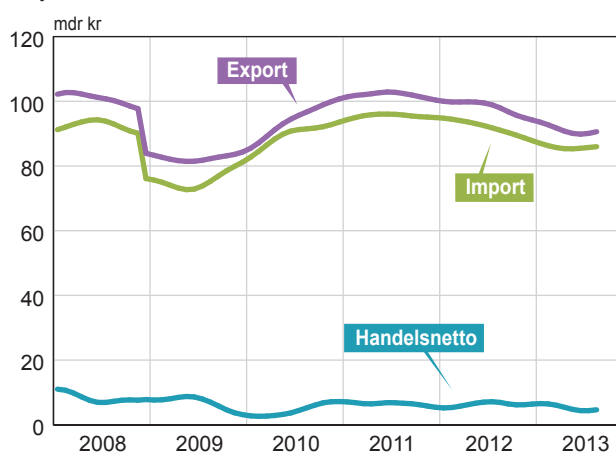
Handeln med länder utanför EU gav ett överskott på 9,0 miljarder kronor medan EU-handeln gav ett underskott på 5,2 miljarder.

Antalet vardagar i augusti var en mindre jämfört med i augusti 2012. Rensat för säsongpåverkan visar handelsnettot ett överskott på 4,6 miljarder kronor för augusti 2013 och 4,4 miljarder för juli 2013. För juni 2013 var motsvarande värde 4,4 miljarder kronor.

Export och import av varor samt handelsnetto

Säsongrensade månadsvärden i löpande priser. Trend.

Miljarder kronor

Hittills under året har värdet för både varuexporten och varuimporten minskat med 9 procent. Varuexportvärdet under denna period uppgick till 720,1 miljarder kronor och varuimportvärdet till 673,5 miljarder. Handelsnettot för januari–augusti 2013 gav därmed ett överskott på 46,6 miljarder kronor. För motsvarande månader ett år tidigare noterades ett överskott på 49,2 miljarder kronor.

VARUHANDEL, SAMFÄRDSEL OCH TJÄNSTER

Total detaljhandel

Senaste uppgift: augusti 2013

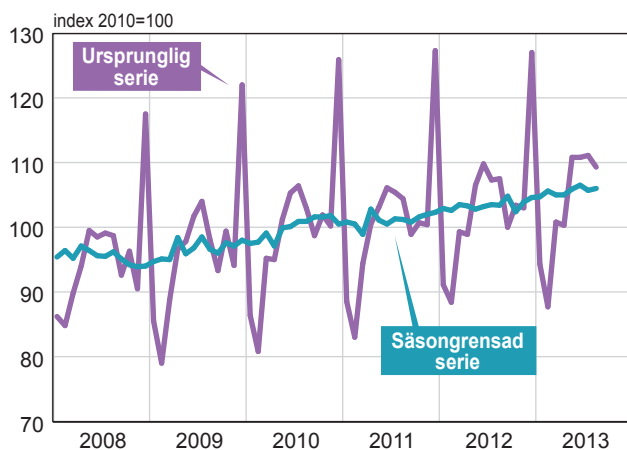
Källa: SCB:s o HUI:s detaljhandelsindex

Svag ökning för detaljhandeln

Utvecklingen i detaljhandeln har varit ganska ryckig under sommaren och uppgången i juni följdes av en motsvarande nedgång i juli. I augusti återhämtades detaljhandeln något då försäljningsvolymen ökade med 0,3 procent i säsongsrensade tal och jämfört med månaden innan. Den långsiktiga trenden för detaljhandeln pekar fortfarande uppåt och den trendjusterade tillväxten var 0,2 procent högre än vid utgången av andra kvartalet.

Total försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongsrensade månadsdata

Ökningen i augusti drogs framförallt upp av en god utveckling för handeln med sällanköpsvaror där försäljningsvolymen korrekterat för säsongsvariationer var 0,6 procent högre i augusti än månaden innan. Utvecklingen för dagligvaruhandeln var dock fortfarande svag och minskade med 0,1 procent. Det var andra månaden med minskad dagligvaruförsäljning mätt i fasta priser, vilket är ovanligt då handeln med dagligvaror oftast brukar stiga svagt med enstaka månader med negativ försäljningstillväxt. Nedgången i augusti medförde att dagligvaruhandeln har minskat med 0,6 procent sedan utgången på andra kvartalet, säsongsrensat.

Sett ur ett något längre perspektiv har dock detaljhandeln utvecklats relativt väl under sommarmånaderna juni–augusti och försäljningsvolymen i säsongsrensade tal ökade med drygt 0,7 procent jämfört med närmast föregående tremånadersperiod. Uppräknat i årstakt skulle det innebära en ökning av försäljningsvolymen på 3 procent, vilket är något starkare än den årliga genomsnittstillväxten för detaljhandeln på helårsbasis de senaste åren.

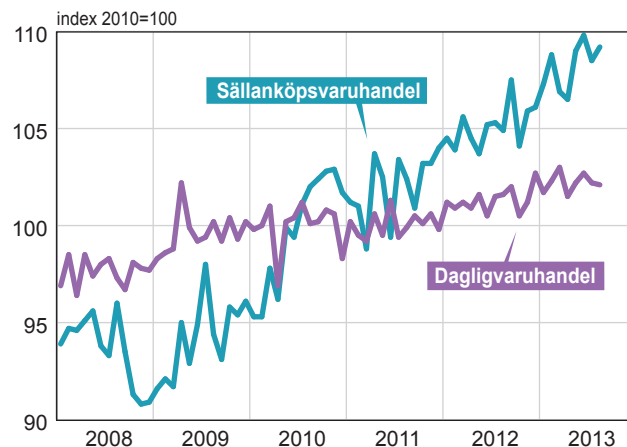
Spretig uppgång inom sällanköpshandeln

Mätt över tolv månader var den kalenderkorrigerade detalj-

handelsutvecklingen relativt god och försäljningsvolymen i augusti var 2,4 procent högre än samma månad året innan. En betydande kalendereffekt drog dock upp utfallet, framförallt inom sällanköpshandeln. Mätt i löpande priser var uppgången mer dämpad och omsättningen i handeln ökade med 1,6 procent. Dagligvaruhandeln utvecklades relativt svagt även på årsbasis med en uppgång mätt i volym på 0,4 procent.

Branschuppdelad försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongsrensade månadsdata

Uppgången i sällanköpshandeln stannade på 4 procent i augusti, kalenderkorrigerad och jämfört med samma månad året innan. Ökningen var dock mer spretig än tidigare och försäljningen steg endast i lite mer än hälften av delbranscherna. Volymutvecklingen drogs framförallt upp av elektronikhandeln som väger tungt i index och ökade med hela 16,3 procent. Den snabba teknologiska utvecklingen och utbredd prispress i branschen genererade dock en betydande volymeffekt, och mätt i löpande priser minskade istället omsättningen med 1,3 procent. Den starka utvecklingen för guldsmedshandeln fortsatte även i augusti med en uppgång i försäljningsvolymen med 7,3 procent. Även handeln med möbler och övrig heminredning ökade kraftigt, båda med 7 procent från samma månad året innan.

Svagast utvecklades bok- och pappershandeln samt leksakshandeln där augustiförsäljningen minskade med 10,3 respektive 7,7 procent mätt i volym. Båda branscherna utgör dock en relativt liten andel av den totala sällanköpshandeln och genomslaget på den totala utvecklingen blir därför litet. Av de större branscherna minskade försäljningen i både sko och klädhandeln med 4 respektive 2,5 procent. Den samlade beklädnadshandeln utgör närmare 10 procent av den totala detaljhandeln.

Detaljhandeln upp 2,4 procent hittills i år

Under årets åtta första månader har detaljhandeln utvecklats relativt väl. Försäljningsvolymen har stigit med 2,4 procent jämfört med motsvarande period i fjol. Det beror framförallt på en uppgång i sällanköpshandeln som har ökat med 3,4 procent. Den mindre volatila dagligvaruhandeln har under motsvarande period ökat med 1 procent.

Elektronikhandeln och handeln med heminredning har ökat i den snabbaste takten så långt i år med uppgångar

på 11,7 respektive 7,1 procent. Försäljningen har däremot gått trögt inom bok- och pappershandeln, färghandeln och leksakshandeln som alla har minskat med över 5 procent hittills i år.

Detaljhandel

Försäljningsvolym inom detaljhandeln. Kalenderkorrigerad volymförändring i % jämfört med motsvarande period föregående år

	aug 2013	jan–aug 2013
Dagligvaruhandel	0,4	1,0
därav:		
Detaljhandel, mest livsmedel	0,4	1,2
Specialiserad detaljhandel med livsmedel, drycker o tobak	0,5	0,5
Sällanköpsvaruhandel	4,0	3,4
därav:		
Klädhandel	-2,5	-0,5
Skohandel	-4,0	-2,9
Möbelhandel	7,0	3,8
Elektronikhandel	16,3	11,7
Järn- och bygghandel	4,3	0,6
Färghandel	-7,7	-6,5
Bokhandel	-10,3	-7,9
Guldsmedshandel	7,3	6,8
Sport- o fritidshandel	2,7	2,5
Postorderhandel	7,5	7,1
Totalt detaljhandel	2,4	2,4

Personbilar och lastbilar

Senaste uppgift: september 2013

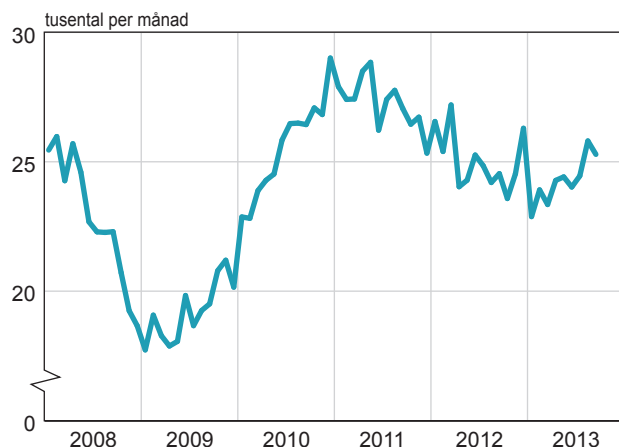
Källa: Trafikanalys och SCB:s fordonssstatistik

Positiva tecken trots nedgång i september

Efter en stark utveckling under sommaren med solida uppgångar såväl i juli som i augusti tog nyregistreringarna av personbilar ett kliv bakåt i september, då personbilsregistreringarna minskade med 2 procent i säsongsrensade tal från månaden innan. Trots nedgången under den senaste månaden låg nyregistreringarna kvar på en högre nivå än under första halvåret i år, och antalet nyregistrerade bilar i september var över 5 procent fler än vid utgången av andra kvartalet.

Nyregistrerade personbilar

Säsongsrensade månadsdata

Läget på personbilsmarknaden har också förbättrats något sett ur ett lite längre perspektiv. I perioden juli–september ökade nyregistreringarna med 3,9 procent, säsongsrensade och jämfört med närmast föregående tre-månadersperiod. Samtliga månader under den senare perioden översteg den föregående där framförallt augusti och september drar upp. Det är också den starkaste tillväxt-takten mellan två tre-månadersperioder sedan slutet på 2010 då personbilsmarknaden återhämtades efter nedgången under finanskrisen.

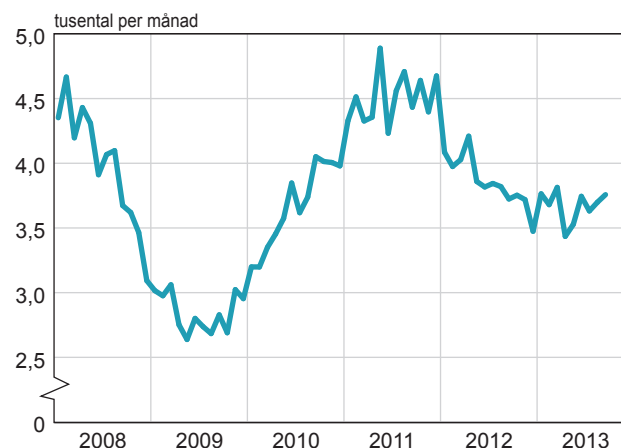
Även mätt över tolv månader var utvecklingen stark och under september nyregistrerades 25 927 personbilar, vilket var 8 procent fler än samma månad året innan. Den ackumulerade utvecklingen hittills i år är dock fortfarande svag trots en gradvis förbättring under de senaste månaderna. Under årets nio första månader nyregistrerades 211 596 personbilar, vilket var 4,4 procent färre än under motsvarande period i fjol.

Fortsatt uppgång på lastbilsmarknaden

Nyregistreringen av lastbilar pekade uppåt i september och ökade med 1,6 procent, säsongsrensade och jämfört med månaden innan. Det var andra månaden i rad med uppgång för lastbilsregistreringarna och den kraftiga nedgången i juli är därmed återhämtad. Uppgången sker dock från en relativt låg nivå och efter en ryckig utveckling under året är det fortfarande för tidigt att prata om någon bestående uppgång.

Nyregistrerade lastbilar

Säsongsrensade månadsdata

Utvecklingen under den senaste tre-månadersperioden har dock varit rätt stark även här och nyregistreringarna i perioden juli–september var 3,6 procent högre än närmast föregående tre-månadersperiod, säsongsrensade. Det berodde dock framförallt på den ovanligt svaga utvecklingen i april och maj som drog ner jämförelseperioden och en del av uppgången får tillskrivas detta. Hittills i år har 31 874 lastbilar nyregistrerats, vilket är 6,8 procent färre än motsvarande period året innan.

Produktionen inom tjänstesektorn

Senaste uppgift: juli 2013

Källa: SCB:s tjänsteproduktionsindex

Ny nedgång i tjänsteproduktionen

De tjänsteproducerande branscherna, som ingår i tjänsteproduktionsindex, har haft en stark period under flera år i rad med ökade produktionsvolymen. Den goda utvecklingen fortsatte även under inledningen av 2013 med en mycket god tillväxt under både januari och februari. Därefter har de tjänsteproducerande branscherna haft en betydligt tyngre period där produktionen minskat under fyra av de fem senaste månaderna, säsongrensad och jämförd med föregående månad. Mellan juni och juli minskade tjänsteproduktionen med 0,2 procent säsongrensat. Produktionsnivån var i säsongrensade värden på den lägsta nivån sedan i juli förra året. Den svaga månadsutvecklingen sedan i mars avspeglar sig även i tremånadersjämförelsen av tjänsteproduktionen. För perioden maj-juli backade tjänsteproduktionen med 0,5 procent jämfört med föregående tremånadersperiod februari-april. Det var tredje månaden i rad där även tremånadersutvecklingen sjönk. Nedgången dämpades dock något jämfört med månaden innan.

Tjänsteproduktionsindex

Produktionen inom tjänstesektorn. Kalenderkorrigerad volymförändring i % jämfört med motsvarande period föregående år

	jul 2013	jan-jul 2013
Motorhandel	2,6	-2,3
Partihandel	-3,6	-0,4
Detaljhandel	2,1	1,8
Transport och magasinering	-2,4	-0,4
Hotell och restaurang	3,2	3,4
Telekommunikation	0,2	-0,7
Datakonsultverksamhet o.d.	1,0	-2,7
Företagstjänster	-1,9	1,3
Kultur, nöje och fritid	8,1	5,7
Total tjänstesektor	-0,2	0,7

Minskning även på årsbasis

Den svaga utvecklingen senaste halvåret återspeglas även i jämförelsen med motsvarande månad föregående år. Tjänsteproduktionen sjönk kalenderkorrigerat för andra månaden i rad. Den kalenderjusterade produktionsvolymen visade i juli en minskning med 0,2 procent efter en nedgång med 0,9 procent månaden innan. I juli tyngdes tjänsteproduktionen av partihandeln som minskade med 3,6 procent i volym och drog ned tjänsteproduktionsindex med 0,5 procentenheter. Branschen transport och magasinering minskade med 2,4 procent och höll tillbaka indexet med 0,2 procentenheter. En svag utveckling i juli var det även för företagstjänster och utbildning som minskade med 1,9 procent vardera i produktionsvolym jämfört med motsvarande månad föregående år. Bättre gick det för motorhandeln och datakonsultverksamheten som ökade produktionsvolymen i juli efter en svag utveckling hittills

under 2013. Båda branscherna tillhör de svagaste komponenterna för utvecklingen under året. Motorhandeln steg med 2,6 procent på årsbasis och datakonsultverksamheten med 1,0 procent. Även detaljhandeln; uthyrnings- och resetjänster samt kultur, nöje och fritid visade en god utveckling i juli.

Svag ökning hittills i år

Efter en stark inledning på året har tjänsteproduktionen minskat sedan i mars. Ökningen från januari och februari väger ändå upp till en ackumulerad uppgång under året. Produktionen under årets sju första månader var 0,7 procent högre än motsvarande period året innan. Starkast utveckling hade branscherna utbildning; kultur, nöje och fritid; hotell och restaurang samt hälso- och sjukvård med produktionsökningar på mellan 3 och 7 procent. Den svagaste utvecklingen hittills i år återfinns i branscherna datakonsulter samt motorhandeln där produktionsvolymen sjönk med mellan 2 och 3 procent vardera.

BYGGMARKNAD

Bostadsbyggarna har finansieringsproblem

Enligt konjunkturbarometern har orderstockarna inom bygg- och anläggningsverksamhet varit i stort sett oförändrade de senaste månaderna och sammantaget uppger drygt 60 procent av företagen att orderstocken är för liten. Såväl byggproduktion som sysselsättning och anbudspriser har fallit ytterligare något och ungefär hälften av företagen uppger att otillräcklig efterfrågan utgör främsta hindret för ökad aktivitet. För bostadsbyggarna har samtidigt finansieringsproblemen ökat och vart tredje byggföretag anger nu finansiella restriktioner som främsta hinder.

Byggföretagen har förhoppningar om att orderstockarna ska stiga de närmaste månaderna. Byggproduktionen bedöms bli ungefär oförändrad, medan sysselsättningen väntas minska ytterligare. Företagen räknar med oförändrade anbudspriser.

Byggbkostnader

Senaste uppgift: augusti 2013

Källa: SCB:s faktorprisindex för flerbostadshus

Juli-augusti 2013 +0,0 procent

Mellan juli och augusti 2013 var faktorprisindex oförändrat. Entreprenörens kostnader var också oförändrade. Dieselolja inom gruppen Transporter, drivmedel, elkraft sjönk något. Övriga kostnadsslag hade ingen förändring. Byggmaterialkostnader var oförändrade i augusti. Betongvaror ökade en aning. Trävaror samt järn och stål minskade något. Byggherrekostnader ökade med 0,2 procent. Största anledningen till höjningen var att räntekostnader steg med 2,1 procent.

Augusti 2012-augusti 2013 +1,3 procent

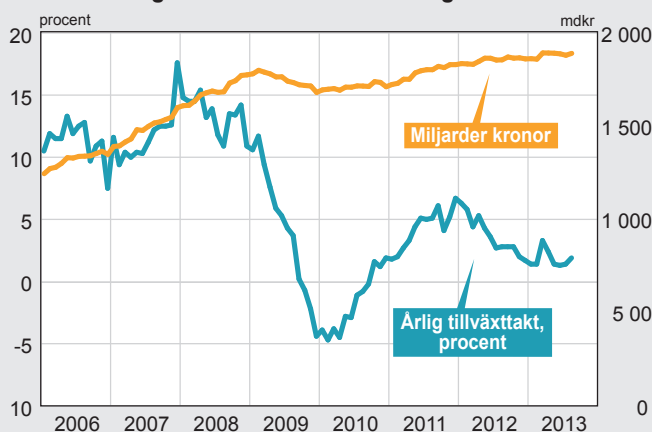
Faktorprisindex ökade på årsbasis. Mellan augusti 2012 och augusti 2013 gick faktorprisindex upp med 1,3 procent.

Företagens finansieringsmöjligheter

Upplåningen för svenska icke-finansiella företag har varierat över tiden. Beroende på hur kredittillgången från bankerna sett ut har företag haft olika lätt att få lån. Låneutvecklingen har historiskt följt konjunkturen men med en viss eftersläpning. Statistiken visar även att en stor del av företagens lån tas utan säkerhet, att lånen tas med lång löptid men att räntebindningstiden på lånen är kort. Företagen kan även finansiera sig på annat sätt än genom banklån, exempelvis genom att emittera värdepapper eller ta koncernlån.

I Riksbankens finansmarknadsstatistik som produceras av SCB redovisas bankers och andra monetära finansinstituts (MFI:s)¹ utlåning till icke-finansiella företag (hädanefter: företag). Utlåningen, mätt som årlig tillväxttakt, har sedan 2006 varit volatil. I december 2007 var tillväxttakten som högst, och uppmättes till 17,6 procent. Därefter visade den en nedåtgående trend i över två års tid till följd av finanskrisen. Tillväxttakten sjönk fram till februari 2010 då den uppgick till -4,7 procent. Sedan dess har tillväxttakten återhämtat sig men har det senaste året legat relativt stilla. Totalt uppgick företagens upplåning till 1 885 miljarder vid utgången av augusti 2013.

MFI:s utlåning till icke-finansiella företag

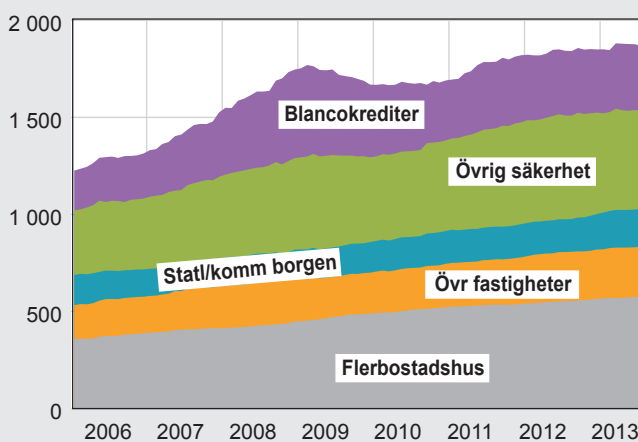
Lån utan säkerhet vanliga

Utlåningen till företag kan delas upp på vilken typ av säkerhet som lånen har. En sammanställning visar att den största delen av lånen har säkerhet i flerbostadshus, medan lån utan säkerhet, så kallade blancokrediter är den näst vanligaste lånetypen. Vidare syns det tydligt att blancokrediter har varierat betydligt mycket mer än andra lånetyper. Från januari 2006 till och med februari 2009 stod blancokrediter för 48 procent av den totala ökningen av företagens upplåning. Från februari 2009 och fram till september 2010 var det blancokrediterna som stod för i stort sett hela minskningen av utlåningen till företag. En anledning till att det sett ut på det här viset skulle kunna vara att bankerna under finanskrisens värsta period var

tvungna att kräva lån med högre säkerhet i sin portfölj. Även total utlåning minskade under denna period. Detta skulle kunna bero på olika saker; antingen att företagen inte behövde ta lika mycket lån vid denna tidpunkt, sökte finansiering på annat håll eller hade svårt att få finansiering. Ett troligt scenario är att de större företagen sökte finansiering på annat håll medan mindre företag hade finansieringssvårigheter. Att vissa företag hade finansieringssvårigheter är något som bekräftas av Riksbankens företagsintervjuer.

MFI:s utlåning till icke-finansiella företag

Fördelat på säkerhet, miljarder kronor

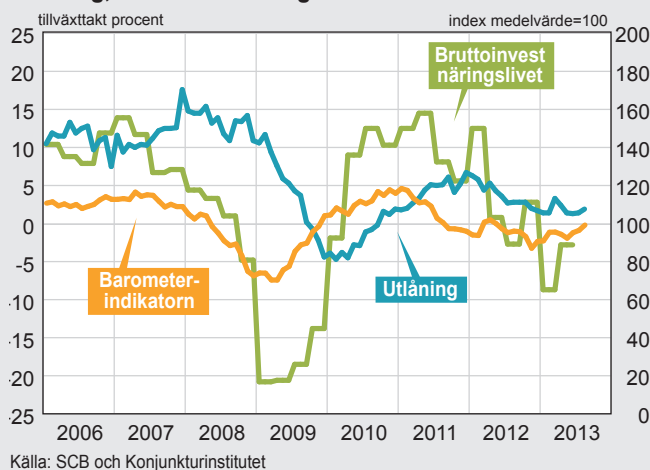
Utlåningen påverkas av konjunkturen

Vad statistiken visar är att företagens upplåning i hög grad är känslig för rådande konjunkturläge samt att företagen kan ha behov av andra finansieringsmöjligheter än upplåning. Från 2006 fram till idag visar statistiken att utvecklingen för tillväxttakten på företagsutlåningen följer konjunkturen med viss eftersläpning. Konjunkturinstitutets barometerindikator, som är en sammanvägning av företagens och hushållens syn på konjunkturläget, började exempelvis sjunka i mitten av 2007 medan tillväxttakten på utlåningen visade sina första tendenser på att sjunka i början av 2008. En liknande utveckling syns vid en jämförelse mellan investeringar och tillväxttakten, där investeringarna reagerar på förändringar i konjunkturen innan tillväxttakten gör det. Samtidigt som barometerindikatorn sjönk, i mitten av 2007, minskade också investeringarna medan tillväxttakten då fortfarande steg. Det här skulle kunna peka på att investeringar är det som bolagen minskar på i första hand vid konjunkturedgångar, vilket leder till lägre efterfrågan på krediter och så småningom resulterar i en minskad tillväxttakt. På motsvarande sätt fungerar investeringar lite som ett draglok inför konjunkturuppgångar.

¹ Begreppet MFI innefattar exempelvis banker och bostadsinstitut

I FOKUS

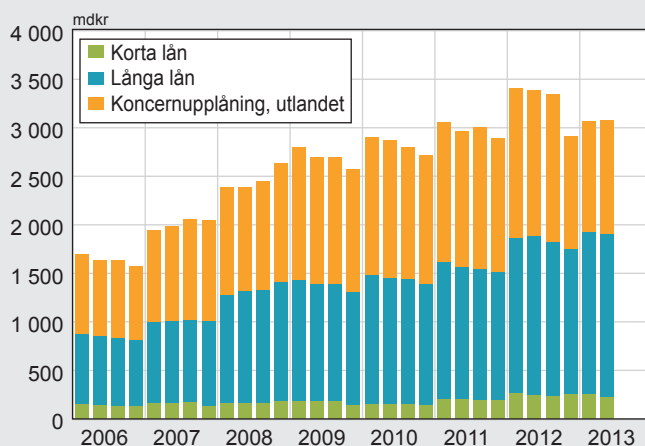
Utlåning, bruttoinvesteringar samt barometerindikatorn

Företagens lån har ofta lång löptid men kort räntebindningstid

En av anledningarna till att tillväxttakten reagerar senare än konjunkturen är företagens lånestruktur. Företagens lånestruktur kan ses från två olika infallsvinklar. Dels kan företagens lån beskrivas utifrån dess löptid, vilket avser längden på det avtal som lånet är taget med. Dels kan den beskrivas utifrån lånets räntebindningstid, vilket avser den tid företaget har bundit räntan på det tagna lånet innan de måste förhandla om en ny ränta. SCB:s balansstatistik, som baseras på en urvalsundersökning bland icke-finansiella företag, visar att företagen i regel har större utestående lånebelopp med längre löptider än med kortare löptider. Längre löptider definieras här som löptid över ett år medan kortare löptider är under ett år. Att företagen tenderar att ha fler långa lån är en förklaring till varför tillväxttakten reagerar senare än barometerindikatorn. Det här kommer sig av att företagens förväntningar på konjunkturen hinner förändras innan löptiden för ett avtalat lån hunnit löpa ut.

Företagens lånestruktur

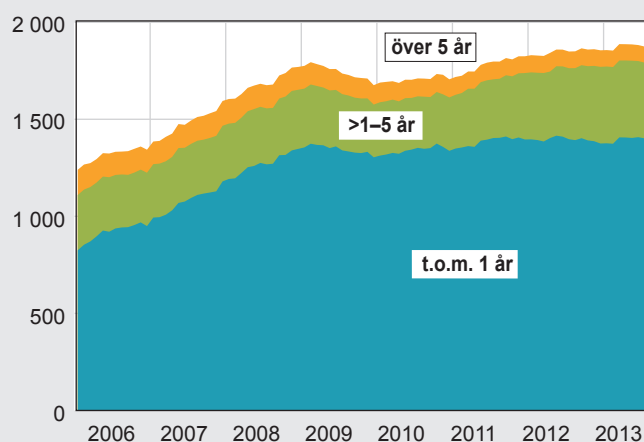
Från 2006 och framåt har andelen långa lån varierat mellan 80 och 90 procent av total upplåning exklusive koncernlån. En annan finansieringsmöjlighet för företagen är nämligen att ta upp koncernlån från utlandet. Koncernlånen har under hela den undersökta perioden fram till tredje kvartalet

2012 varit strax över 40 procent av total upplåning. Sedan slutet av 2012 har dock koncernlånen minskat, vilket delvis kan förklaras av en ny reglering gällande bolagsskatten som infördes vid årsskiftet 2012/2013.

Sett till räntebindningstiden visar det sig att majoriteten av lånen har en kort räntebindningstid. Andelen lån med räntebindningstid upp till och med 1 år har ökat stadigt sedan 2006 med undantag för de två senaste åren då trenden varit att fler lån har tagits med en räntebindningstid på mellan 1 och 5 år. Vid utgången av augusti 2013 var andelen lån med räntebindningstiden mellan 1 och 5 år ca 21 procent, vilket kan jämföras med oktober 2010 då andelen var dryga 15 procent.

MFI:s utlåning till icke-finansiella företag

Fördelat på räntebindningstid, miljarder kronor

Företag emitterar främst obligationer

Som ett komplement till bankupplåning är det många bolag som ger ut (emitterar) värdepapper för att få tillgång till kapital. Den som köper det utställda värdepappret lånar då ut pengar till företaget med löfte om att det ska återbetalas med ränta vid en viss tidpunkt. Företagen kan ge ut antingen certifikat, som är värdepapper med löptid till och med ett år, eller obligationer, som är värdepapper med löptid över ett år. Marknaden för företags emitterade värdepapper har generellt sett ökat sedan 2006.

Obligationer utgör den största andelen av företagens emitterade värdepapper och står för ca 80-90 procent av samtliga emitterade värdepapper från 2006 och framåt. Fördelningen mellan företagens emitterade obligationer och certifikat har inte varierat särskilt mycket under denna period. I den svenska värdepappersdatabasen (SVDB) som lanserades i mars 2013 kan man se att mycket av det som totalt emitteras är i utländsk valuta, nästan 60 procent. Bolagen ser ut att vara beroende av utländsk finansiering och påverkas följaktligen också i större grad av konjunkturen i olika länder utanför Sverige.

Pernilla Lindblad och John Svanäng, SCB

Entreprenörens kostnader steg med 1,4 procent. Det beror bland annat på att Löner, Byggmaterial och Omkostnader gick upp något. Gruppen Transporter, drivmedel, elkraft sjönk med 0,3 procent. I den gruppen sjönk elkraft med 2,2 procent.

Faktorprisindex för flerbostadshus

Förändring i procent

	aug 13/jul 13	aug 13/avg 12
Entreprenadkostnader	0,0	1,4
Byggmaterial	0,0	1,5
Löner	0,0	1,8
Maskiner	0,0	0,6
Transporter, drivmedel, elkraft	0,0	-0,3
Omkostnader	0,0	1,4
Byggherrekostnader	0,2	0,3
Total byggkostnad	0,0	1,3

Byggmaterialet står för en ökning med 1,5 procent, vars påverkan totalt sett var -0,7 procentenheter. De byggmaterial som ökade mest var golv- och målningsmaterial som steg med 5,6 respektive 4,5 procent. Alla byggmaterialkostnader gick upp förutom järn och stål som gick ned med 1,5 procent. Byggherrekostnaderna steg med 0,3 procent på årsbasis.

NÄRINGS LIV

Produktionen i näringslivet

Senaste uppgift: juli 2013

Källa: SCB:s produktionsindex över näringslivet

Tobias Fagerberg

Fem månaders oavbruten nedgång

Efter fyra månaders negativ utveckling fortsatte trenden för näringslivets produktion nedåt med en minskning på 0,6 procent säsongsrensad, jämfört med juni.

Produktionen i näringslivet

Förändring i procent	jul 13/ jun 13 ¹⁾	maj-jul 13/ feb-apr 13 ¹⁾	jul 13/ jul 12 ²⁾
Industri	0,6	2,8	-4,8
Bygg	-4,0	-5,0	-1,6
Tjänster	-0,4	-0,5	-0,1
Totalt	-0,6	-1,6	-1,4

1) Säsongsrensad och kalenderkorrigerad

2) Kalenderkorrigerad

I juli uppvisade delsektorerna en liknande bild som föregående månad. Efter en stark uppgång i juni fortsatte den positiva trenden inom industriproduktionen som ökade med 0,6 procent. Tjänste- och byggproduktionen fortsatte nedåt och minskade med 0,4 respektive 4,0 procent. Månadsutvecklingen inom byggproduktionen var den svagaste på 35 månader

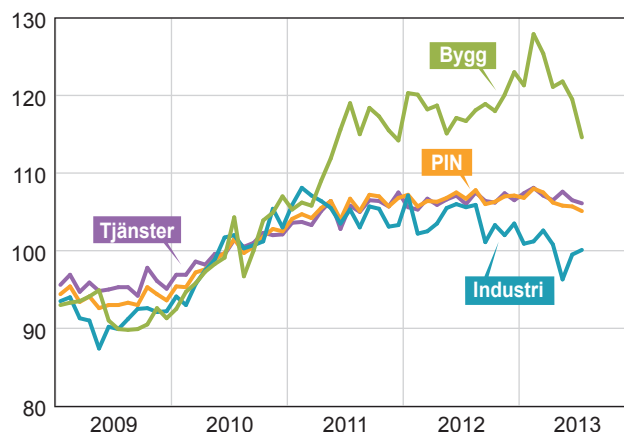
Negativ utveckling för perioden maj-juli

Resultatet för perioden maj-juli visade en negativ utveckling

jämfört med föregående tremånadersperiod februari-april. Under perioden maj-juli 2013 minskade produktionen inom näringslivet med 1,6 procent i säsongsrensade tal, jämfört med föregående tremånadersperiod. En bidragande faktor till nedgången den senaste tremånadersperioden är den starka produktionsutvecklingen för näringslivet i februari. För perioden maj-juli uppvisar samtliga delsektorer en negativ utveckling jämfört mot föregående tremånadersperiod. Industriproduktionens positiva utveckling i juni och juli samt tjänstesektorns produktionsökning i maj är bidragande faktorer till att utvecklingen av perioden maj-juli inte blev mer negativ.

Näringslivets produktionsutveckling

Säsongsrensade värden. Index 2010=100

Svag nedgång jämfört med föregående år

Hittills i år har näringslivets produktion i kalenderkorrigerade tal minskat med 0,3 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Årsutvecklingen har sjunkit med 0,2 procent jämfört med föregående månad. Bygg- och tjänstesektorn har haft en positiv ackumulerad utveckling, med en ökning på 3,4 respektive 0,8 procent. Industriproduktionen har dock, hittills i år, uppvisat en tillbakagång med 4,2 procent. Efter ett relativt starkt första kvartal möttes produktionen inom näringslivet av ett sämre andra kvartal. Tredje kvartalet inleddes med en fortsatt negativ utveckling. Industribranschernas produktion i juli månad jämfört med samma månad föregående år har minskat med hela 4,8 procent. Den negativa ackumulerade årsutvecklingen för produktionen inom näringslivet beror således på ett svagt andra kvartal och en svag start på tredje kvartalet.

PRISER

Konsumentpriser

Senaste uppgift: augusti 2013

Källa: SCB:s konsumentprisindex

Ruzica Gajic

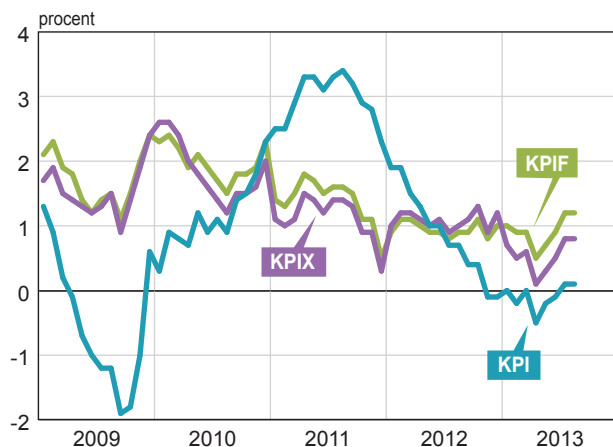
Oförändrad inflationstakt

Efter uppgången på 0,1 procent i juli var inflationstakten även i augusti 0,1 procent. Utvecklingen uppåt drevs mest

av högre livsmedelspriser (som ökade med 2,7 procent) och höjda hyror på hyres- och bostadsrättslägenheter (2,1 procent) som bidrog med 0,3 respektive 0,2 procentenheter uppåt i årstakt. Inom produktgruppen livsmedel utmärkte sig uppgångar på bland annat kött och frukt. Uppgången motverkades framförallt av fortsatt minskade räntekostnader (-13,0 procent) som bidrog nedåt med 0,7 procentenheter. I övrigt bidrog prissänkningar på drivmedel nedåt i augusti (-3,8 procent) vilket drog ned inflationstakten med 0,2 procentenheter.

Inflationstakten

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Räntekostnaderna är den produktgrupp som har dragit ner KPI mest sedan Sveriges inflationstakt hamnade under nollstrecket under slutet av 2012, men även om man bortser från räntornas inverkan så förblir prisutvecklingen i Sverige fortfarande under Riksbankens inflationsmål på två procent.

Inflationstakten rensad för effekten av räntesatsförändringar enligt måttet KPIF (KPI minus effekten av förändrade räntekostnader) var 1,2 procent i augusti, vilket var oförändrat från juli. Från juli till augusti steg KPIF med i genomsnitt 0,1 procent.

Konsumentprisernas förändring

	Förändring från		Bidrag till förändring sedan aug 2012 ¹⁾
	Föregående månad	aug 2012	
Livsmedel och alkoholfria drycker	-0,8	2,4	0,3
Alkoholhaltiga drycker och tobak	0,0	1,1	0,0
Kläder och skor	9,0	2,8	0,1
Boende	0,1	-1,2	-0,4
Inventarier och hushållsvaror	0,2	-2,1	-0,1
Hälsa- och sjukvård	0,0	2,0	0,1
Transport	-1,1	-1,0	-0,1
Post och telekommunikationer	1,0	-0,4	0,0
Rekreation och kultur	-1,2	-0,4	-0,1
Utbildning	0,0	1,9	0,0
Restauranger och logi	0,0	2,0	0,1
Div varor och tjänster	-0,1	0,8	0,1
KPI totalt	0,1	0,1	0,1

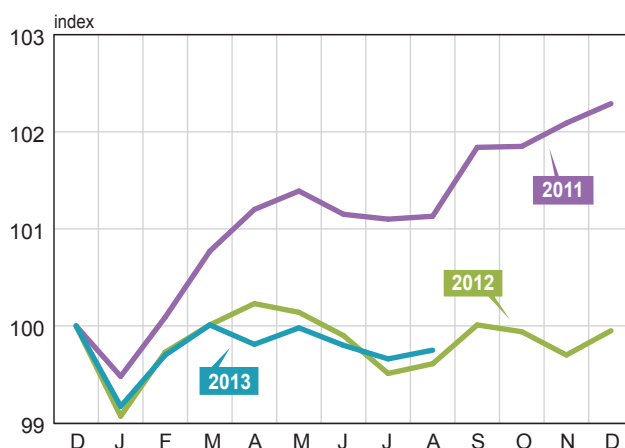
1) Procentenheter

Höjda elpriser

Sommarreans slut och intåget av höstkollektionerna åter speglas i en säsongsenlig prisuppgång på kläder och skor. Till uppgången mellan juli och augusti bidrog kläder och skor (9,0 procent) med 0,3 procentenheter för kläder respektive 0,1 procentenheter för skor. Vidare har elpriserna gått upp i och med den annalkande hösten och då är det mestadels de som har rörliga prisavtal som har fått känna på denna höjning. Elpriserna gick upp med 1,5 procent och bidrog med 0,1 procentenheter upp mellan juli och augusti. Elnätavgifter och elskatter är statligt reglerade och de har förblivit i princip oförändrade under året. Kostnaden för själva elen är den del av konsumentpriset som är konkurrensutsatt och som elhandelsföretagen själva sätter priset på. Spotpriset på den nordiska elbörsen Nord Pool Spot gick upp i genomsnitt med 20 procent för Sverige under augusti och det slår igenom mest på de rörliga elpriserna. Cirka 90 procent av den årliga svenska elproduktionen går genom Nord Pool Spot där elpriset sätts timme för timme under årets alla dagar.

Konsumentprisernas utveckling

December föregående år = 100

Mellan juli och augusti har däremot livsmedelspriserna gått ner med 0,8 procent och priserna på grönsaker bidrog mest till denna sänkning. Dessutom bidrog transporttjänster (-3,9 procent) och paketresor (-9,9 procent) till nedgången, vardera med 0,1 procentenhet nedåt.

Sveriges inflationstakt fortfarande lägre än EU-snittet

Prisutvecklingen i Sverige är fortsatt låg jämfört med de flesta andra EU-länder. Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) har utvecklats som ett inom EU jämförbart mått på inflation och är i praktiken modifierade versioner av de egna ländernas KPI som gör att dessa mer rättvist kan jämföras med varandra. Räntekostnader, som utgör en stor del av KPI, är inte med i HIKP. I dagsläget är Sveriges inflationstakt enligt HIKP 0,8 procent vilket ligger under både EU-genomsnittet (1,5 procent) och euroområdets genomsnitt (1,3 procent).

Enligt statistik från EU:s statistiskmyndighet Eurostat har de lägsta inflationstakterna enligt HIKP i augusti observerats i Grekland (-1,0 procent), Bulgarien (-0,7 procent)

och Lettland (−0,1 procent), och de högsta i Estland (3,6 procent), Nederländerna (2,8 procent) och Rumänien (2,6 procent). Grekland fortsätter att uppvisa en negativ inflationstakt och inflationen är på väg ner mot genomsnittet för eurozonen (1,3 procent) också i Frankrike, Italien, Tyskland och Spanien. I Storbritannien fortsätter inflationstakten på sin avvikande bana över centralbanks målet på 2 procent. I USA sjönk inflationstakten från 2,0 procent i juli till 1,5 procent i augusti. Kinas inflationstakt för augusti månad var 2,6 procent och fortsätter därmed att hålla sig stabil kring 2,5 procent som den har gjort sedan början på året.

Jämfört med utfallet i juli har inflationstakten enligt HIKP sjunkit i tjugofyra medlemsländer och förblivit stabil i tre. Utvecklingen uppåt på euroområdet inflationstakt kommer från livsmedelsgruppen frukt (+0,12 procentenheter), el och tobak (+0,10 procentenheter vardera), medan drivmedel (−0,26 procentenheter), telekommunikation (−0,18 procentenheter) och sjukvård (−0,08 procentenheter) hade de största nedåtriktade effekterna. Jämfört med vad som till största delen har drivit Sveriges inflationstakt enligt KPI ser vi en likhet i augusti för produktgrupperna frukt, el och drivmedel. Produktgruppen sjukvård ingår inte i Sveriges KPI och effekten av tobak och telekommunikation var mindre än 0,1 procentenhet i augusti.

Priserna i producent-, export- och importleden

Senaste uppgift: augusti 2013

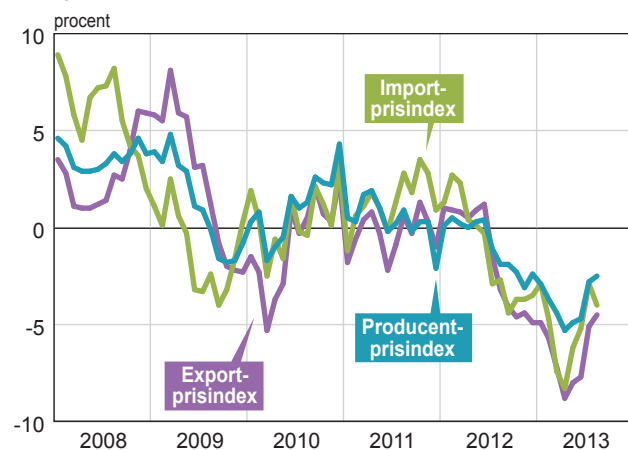
Källa: SCB:s producentprisindex

Producentpriserna sjönk i augusti

Producentpriserna för augusti var 2,5 procent lägre än augusti föregående år. Från juli till augusti sjönk de totala producentpriserna med 0,3 procent. Under samma period sjönk priserna på exportmarknaden med 0,8 procent och på importmarknaden med 0,7 procent, medan de på hemmamarknaden steg med 0,2 procent.

Exportprisindex, importprisindex och producentprisindex

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Högre priser på el bidrog uppåt i månadstakt på samtliga marknader. I övrigt var det ingen särskild produktgrupp som bidrog till nedgången på export- respektive importmarknaden. En starkare krona påverkade överlag priserna nedåt.

Priserna för inhemsk tillgång, det vill säga producentpriserna på hemmamarknaden tillsammans med importpriserna, sjönk med 0,3 procent från juli till augusti.

Jämfört med augusti förra året har producentpriserna totalt sjunkit med 2,5 procent. Under samma period har priserna sjunkit med 4,5 procent på exportmarknaden, 4,0 procent på importmarknaden och 0,4 procent på hemmamarknaden. Priserna för inhemsk tillgång har gått ned med 2,2 procent..

ARBETSMARKNAD

Sysselsättning och arbetslöshet

Senaste uppgift: augusti 2013

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökningar

Cecilia Karlsson

I augusti 2013 var 4 766 000 sysselsatta i åldern 15–74 år vilket är en ökning med 48 000 jämfört med samma månad föregående år. Antalet arbetslösa uppgick till 377 000, vilket motsvarar en arbetslöshet på 7,3 procent. Antalet arbetade timmar var i genomsnitt 122,3 miljoner per vecka. Säsongrensade och trendjusterade data visar på en fortsatt positiv trend för antalet sysselsatta och en minskning av antalet arbetslösa.

Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsstatistik visar på små förändringar på arbetsmarknaden. Antalet lediga platser som anmälades till Arbetsförmedlingen var något högre än i augusti 2012. En marginell minskning har skett i antalet personer som varslas om uppsägning. De inskrivna arbetslösa ökade med 13 000 till 402 000.

Antalet sysselsatta fortsätter att öka

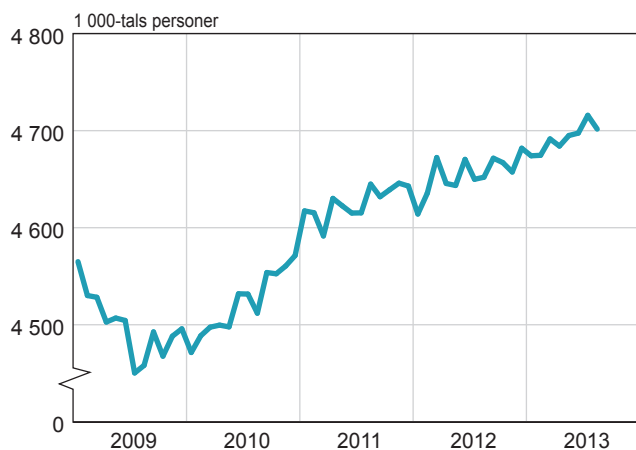
I augusti var antalet sysselsatta i åldern 15–74 år 4 766 000, en ökning med 48 000 jämfört med augusti 2012. Antalet sysselsatta män var 2 512 000 och antalet sysselsatta kvinnor var 2 255 000. Sysselsättningsgraden för personer i åldern 15–74 år var 66,6 procent. För männen var andelen sysselsatta 69,3 procent och för kvinnorna 63,7 procent.

Av de sysselsatta var 486 000 företagare eller medhjälpare hushållsmedlemmar. Antalet anställda ökade med 61 000 och uppgick till 4 280 000. Av dessa var antalet fast anställda 3 492 000 och antalet tidsbegränsat anställda var 787 000.

Antalet sysselsatta i åldern 15–74 år uppgick säsongsrensat till 4 702 000 i augusti vilket motsvarar en sysselsättningsgrad på 65,7 procent. Av männen var 68,2 procent sysselsatta och av kvinnorna 63,1 procent. Trendskattningen visar på en fortsatt positiv trend för antalet sysselsatta.

Antal sysselsatta

Ålder 15–74 år. Säsongsgränsade månadsvärden

Det outnyttjade arbetskraftsutbudet

Arbetslösa, undersysselsatta och latent arbetssökande utgör tillsammans det outnyttjade arbetskraftsutbudet. I augusti uppgick det outnyttjade arbetskraftsutbudet i genomsnitt till 20,4 miljoner timmar per vecka. Det motsvarar 510 000 heltidsarbeten med 40 timmars arbetsvecka.

De latent arbetssökande, det vill säga personer som velat och kunnat arbeta men inte sökt något arbete, uppgick till 144 000.

122,3 miljoner arbetade timmar per vecka

I augusti 2013 uppgick antalet arbetade timmar i genomsnitt till 122,3 miljoner per vecka. Det är ingen säkerställd förändring jämfört med augusti 2012 när hänsyn tagits till skillnader i semesteruttag och ledighet.

Ett relativt högre bortfall under den sista mätveckan gör att antalet arbetade timmar och personer i arbete sannolikt underskattas, då semesteruttaget är högre under de första veckorna i augusti.

Säsongsgränsat uppgick de arbetade timmarna till i genomsnitt 142,3 miljoner timmar per vecka. Trendskattningen visar på en fortsatt positiv trend för antalet arbetade timmar.

Arbetsmarknad						
	Antal sysselsatta, 1 000-tal		Antal arbetade timmar, 10 000-tal		Ant. arbetslösa 1 000-tal	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
jan	4 519	4 578	14 070	13 210	414	421
feb	4 559	4 597	15 160	15 160	407	427
mar	4 621	4 643	15 350	14 870	400	448
apr	4 603	4 642	14 190	15 090	401	445
maj	4 616	4 667	14 380	14 650	431	417
jun	4 788	4 815	14 690	14 640	477	484
jul	4 839	4 905	9 270	9 530	387	382
aug	4 718	4 766	12 450	12 230	381	377
sep	4 666		15 870		382	
okt	4 656		15 870		376	
nov	4 630		15 620		392	
dec	4 647		13 550		381	

Uppgifterna baserar sig på den nya åldersindelningen i AKU, dvs. 15–74 år, och antal arbetslösa inkluderar heltidsstuderande som sökt och kunnat ta arbete.

Arbetslösheten 7,3 procent

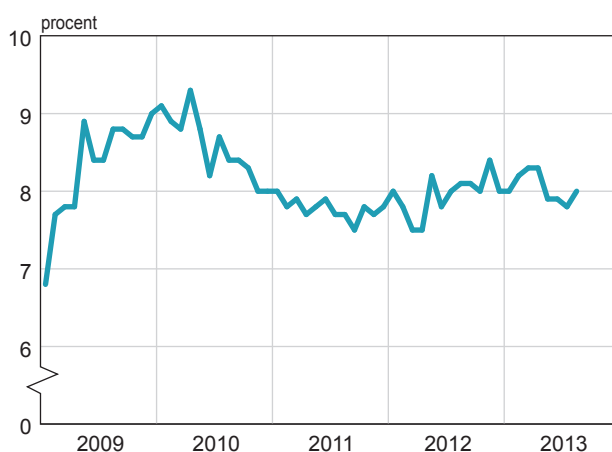
I augusti uppgick antalet arbetslösa till 377 000, vilket motsvarar en arbetslöshet på 7,3 procent. Av de arbetslösa var 199 000 män och 179 000 kvinnor. Bland såväl männen som kvinnorna var 7,3 procent arbetslösa.

Bland ungdomar i åldern 15–24 år var 135 000 arbetslösa. Det motsvarar en arbetslöshet på 19,4 procent av arbetskraften.

Relativ arbetslöshet

Ålder 15–74 år. Inkl. heltidsstuderande som sökt arbete.

Säsongsgränsade månadsvärden

Enligt säsongsgränsade data uppgick antalet arbetslösa till 406 000. Arbetslösheten, det vill säga andelen arbetslösa av arbetskraften, var 8,0 procent. Arbetslösheten för män var 8,1 procent och för kvinnorna 7,8 procent. Trenden visar på en minskning av såväl antalet som andelen arbetslösa.

Antalet varsel fortsätter att minska

Antalet inskrivna arbetssökande, som utgörs av de öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, uppgick i augusti 2013 till 402 000. Jämfört med samma månad 2012 är det en ökning med 13 000. Av de inskrivna arbetslösa var 229 000 öppet arbetslösa och 173 000 inskrivna i program med aktivitetsstöd. Antalet lediga platser som anmälades till landets arbetsförmedlingar var 51 000 vilket är ca 700 fler än motsvarande månad föregående år. Även antalet personer som fått arbete ligger på ungefär samma nivå som i augusti 2012 och uppgick till 45 000. Antalet varsel minskade med 500 till 3 700.

Arbetskraftskostnader och löner

Senaste uppgift: juli 2013

Källa: SCB:s arbetsmarknadsstatistik

Den preliminära genomsnittliga timlönen för arbetare var under juli 2013 149,90 kronor exklusive övertidstillägg och 151,80 kronor inklusive övertidstillägg, vilket är en ökning, i båda fallen, med 1,9 procent jämfört med juli 2012. Under juli 2013 var den preliminära genomsnittliga månadslönen för tjänstemän 34 960 kronor exklusive rörliga tillägg och 35 650 kronor inklusive rörliga tillägg, vilket är en ökning

med 1,5 respektive 1,6 procent jämfört med juli 2012.

Arbetskostnaden för en arbetare inom utvinning av mineral och tillverkningsindustrin har för juli 2013 beräknats till 267,65 kronor per timme, vilket ger ett arbetskostnadsindex på 113,3. Det är en förändring med 2,0 procent jämfört med juli 2012. Arbetskostnaden för en arbetare inom den privata sektorn totalt har för juli 2013 beräknats till 244,91 kronor per timme och för tjänstemän inom den privata sektorn till 53 362 kr per månad. Detta ger ett arbetskostnadsindex för arbetare på 109,8, en ökning med 2,2 procent jämfört med juli 2012. Motsvarande index för tjänstemän blir 112,7 som är en ökning med 2,5 procent jämfört med juli 2012.

FINANSMARKNAD

Finansinspektionen har engagerat sig i kampen mot hushållens låneskulder och har under september diskuterat införandet av amorteringskrav. Finansmarknadsstatistiken som publiceras av SCB visade att hushållens lån från monetära finansinstitut (MFI) hade en ökad årlig tillväxttakt i juli. Siffrorna för augusti visade att tillväxttakten var på 4,8 procent vilket var oförändrat jämfört med juli. Huruvida krav om amortering kommer att genomföras återstår att se.

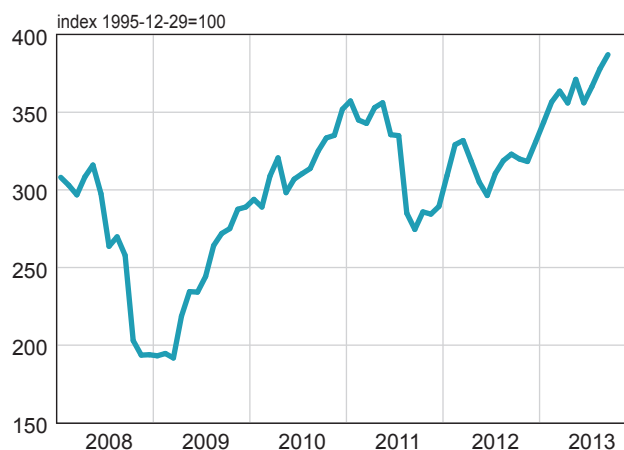
Tillväxttakten för icke-finansiella företag har stigit något jämfört med juli och låg vid utgången av augusti på 1,9 procent. Tillväxttakten för icke-finansiella företag varierar betydligt mer än tillväxttakten för hushåll. En förklaring till detta är att företag har lättare att hitta alternativa finansieringsmöjligheter. Hushållen däremot reagerar snarare mot ränteläget, och tenderar att öka sin belåningsgrad när ränteläget är lågt.

Positivt på börsen trots svag avslutning

Börserna har överlag gått väldigt bra. Många börser steg efter beskedet om att Fed ska skjuta upp nedtrappningen av sina stödköp av obligationer. Denna positiva uppgång neutraliserades dock delvis till följd av osäkerheten om den amerikanska statsbudgeten. På morgonen den 1 oktober bekräftades att förhandlingarna misslyckats och statliga ej samhällskritiska verksamheter stänger ner för första gången sedan 1996. Asienbörserna, som fortfarande var öppna när beskedet kom, tog dock detta med ro och steg istället på positiva besked från Japan. Nikkei 225 i Tokyo har under september stigit med 8,0 procent, delvis till följd av beskedet om att Tokyo blir OS-värd 2020, samtidigt steg Hang Seng i Hongkong med 3,1 procent. Av de amerikanska börserna har Nasdaq gått bäst under september och steg med 5,1 procent. Reaktionerna på de misslyckade budgetförhandlingarna kan dock bli större på de amerikanska börserna än de asiatiska, något som visar sig när börserna öppnar igen den 1 oktober. Bland de europeiska börserna steg Frankfurtbörsen med 4,3 procent medan Londonbörsen backade 0,7 procent i september. Stockholmsbörsen hade vid utgången av september stigit med 4,1 procent.

Aktiekurserna

Stockholmsbörsens generalindex, månadsgenomsnitt

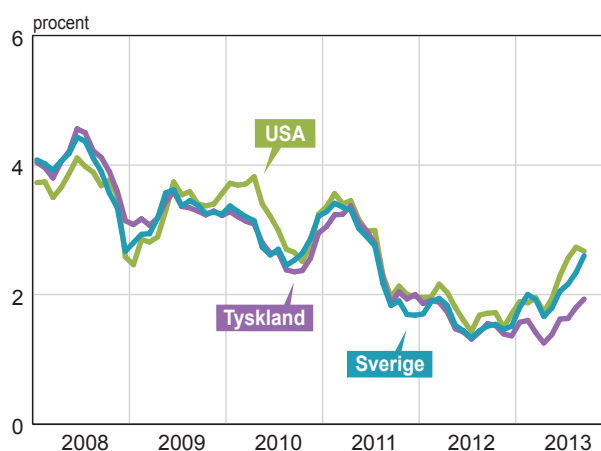
Källa: Affärsvärlden

Den långa räntan har vänt ned

Förväntningarna om att Fed skulle påbörja en nedtrappning av stödköp av obligationer har lett till stigande obligationsräntor under en tid. När Ben Bernanke kom med beskedet att vänta med att minska stimulanserna sjönk de längre räntorna igen. Medan den korta amerikanska räntan sjönk marginellt, sjönk den femåriga statsobligationen med 22 punkter.

Långa räntor

10-åriga statsobligationer

Källa: Riksbanken

De svenska räntorna har rört sig något nedåt under september. En statsskuldväxel med 3 månaders löptid gick ned 13 punkter och en statsobligation med 5 års löptid gick ned 10 punkter.

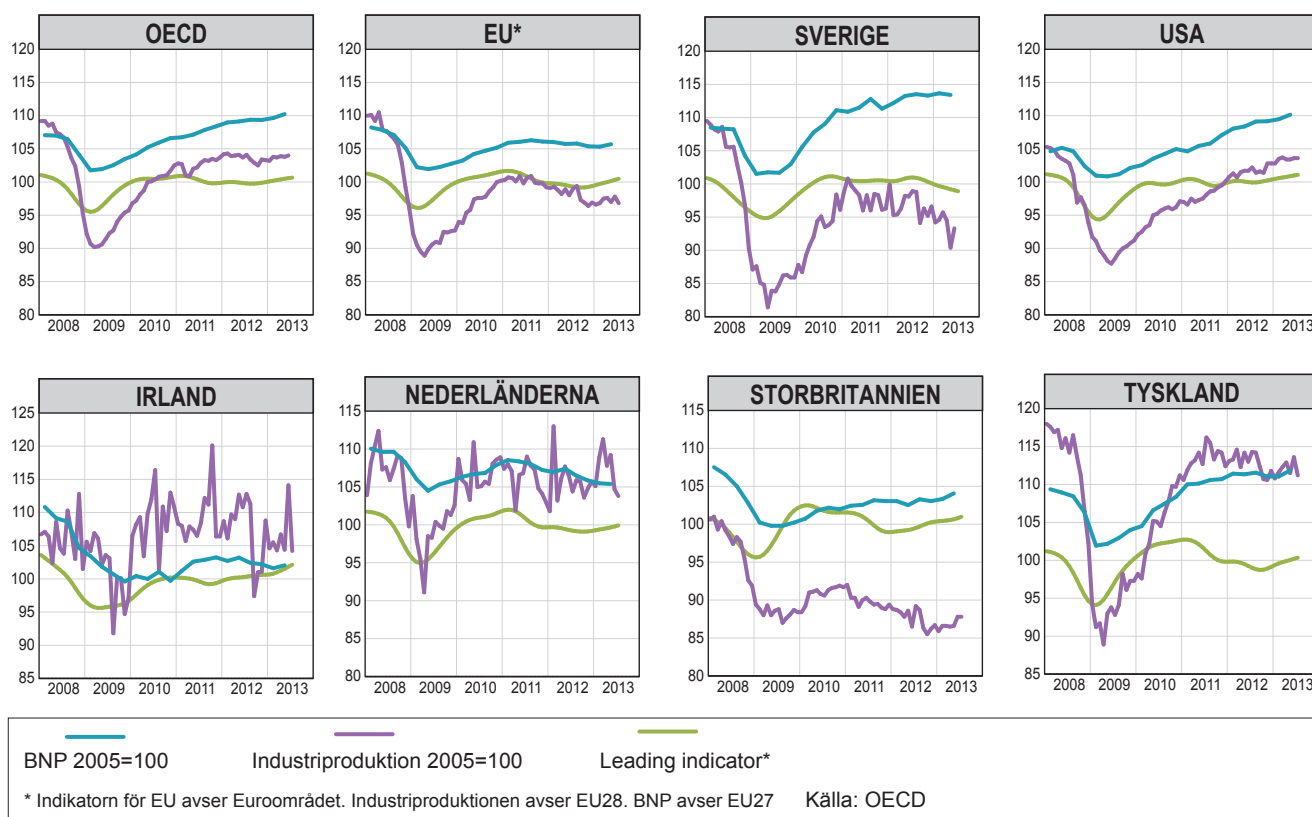
Kronan har stärkts mot dollarn

Kronan har stärkts något mot både euron och dollarn. Vid utgången av september kostade en euro 8,68 kronor, ned 5 öre jämfört med utgången av augusti. Dollarn var 16 öre billigare och kostade 6,43 kronor. Pundet däremot har, efter bottennoteringen i mars då den låg på 9,49 kronor, sakta men säkert vänt upp igen och kostade vid utgången av september 10,38 kronor.

Pernilla Lindblad, Finansmarknadsstatistik

INTERNATIONELL UTBLICK

Konjunkturindikatorer för några länder och -områden

Den amerikanska ekonomin tog fart under andra kvartalet och BNP ökade 0,6 procent från första till andra kvartalet. På årsbasis var BNP-tillväxten 1,6 procent. Den amerikanska industriproduktionen har däremot stannat av något och säsongsgrensade uppgifter visar att produktionen i juli var oförändrad från månaden innan. Den ledande indikatorn fortsatte dock att stiga och julinoteringen, som ligger över den långsiktiga trenden, var den högsta sedan början av 2008 och indikerar en fortsatt god utveckling.

EU-området vände åter till tillväxt då BNP från första till andra kvartalet ökade 0,4 procent, säsongsgrensat. Sett över ett år är utvecklingen däremot svagare och BNP var oförändrat andra kvartalet i år jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Den ledande indikatorn fortsatte däremot att stiga i juli och ligger över den långsiktiga trenden.

Tyskland har visat hygglig tillväxt de senaste åren och tillsammans med Europas övriga stora ekonomier, Frankrike och Storbritannien, bidrog de till andra kvartalets positiva utveckling i EU-området. Korrigerat för säsongsvariationer ökade Tysklands BNP med 0,7 procent från första till andra kvartalet och mätt i årstakt ökade BNP 0,5 procent. Tillväxten i den tyska industriproduktionen har däremot utvecklats svagt det senaste året och var i juli 2,7 procent lägre än samma månad 2012.

Även Storbritanniens BNP ökade 0,7 procent från första till andra kvartalet, säsongsgrensat, vilket var andra kvartalet i följd med positiv kvartalstillväxt. Den brittiska industriproduktionen är däremot mer dämpad och uppgifter visar att produktionen i juli var 1,6 procent lägre än samma månad föregående år. Industriproduktionen har dock hittills i år visat antydningar på att repa sig något med en tillväxt på 2,2 procent från inledningen av året, säsongsgrensat.

Irland drabbades hårt av den ekonomiska krisen och var tvungen att acceptera nödlån från EU och IMF. Landet har nu uppfyllt alla sina åtaganden i stödprogrammen men den ekonomiska återhämtningen har varit trög. Efter tre kvartal i följd med negativ ekonomisk tillväxt uppvisade andra kvartalet positiva tillväxtssiffror, och från första till andra kvartalet ökade BNP 0,4 procent, säsongsgrensat. Även den ledande indikatorn fortsatte att stiga och julinoteringen var den högsta sedan april 2008 och ligger över den långsiktiga trenden.

Den ekonomiska utvecklingen är desto svagare i Nederländerna. Korrigerat för säsongsvariationer minskade BNP 0,1 procent från första till andra kvartalet, vilket var fjärde kvartalet i följd med negativ tillväxt och landet befinner sig alltså i recession. Den ledande indikatorn fortsatte däremot att stiga, men ligger trots det under den långsiktiga trenden.

INTERNATIONELL UTBLICK

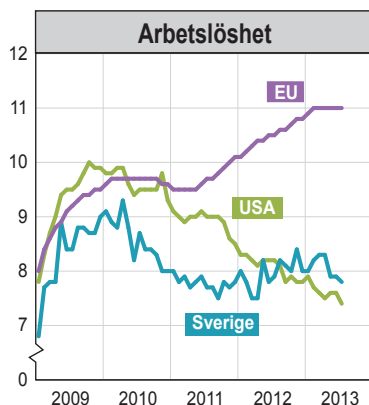
Arbetslöshet

Den genomsnittliga arbetslösheten i EU-området uppgick i juli till 11 procent, en marginell ökning sedan inledningen på året. Skillnaden mellan länderna är däremot stor och precis som under de senaste åren är andelen arbetslösa högst i Sydeuropa. I juli var 26,3 procent av arbetskraften i Spanien utan arbete vilket innebar att arbetslösheten låg kvar på samma nivå som föregående månad. I Italien låg arbetslösheten på 12 procent i juli, en nedgång med 0,1 procentenheter från föregående månad. Jämfört med motsvarande månad föregående år ökade däremot arbetslösheten 1,3 procentenheter.

Vissa positiva signaler har de senaste månaderna kommit från den danska arbetsmarknaden. I juli var arbetslösheten 6,7 procent, vilket innebar att arbetslösheten låg kvar på samma nivå som månaden innan. Jämfört med juli föregående år uppgick den däremot en nedgång med 0,9 procentenheter. Arbetslösheten i Sverige uppgick i juli till 7,8 procent, vilket var en nedgång med 0,1 procentenheter från månaden innan.

Bland de nordiska länderna är andelen arbetslösa däremot lägst i Norge och i maj låg arbetslösheten på 3,4 procent.

Den genomsnittliga arbetslösheten för OECD-länderna var 7,9 procent i juli.

Arbetslöshet

	Avser månad	Procent av arbetskraften	Förändr. från föregående månad, %	Förändr. från motsv. mån. föreg. år, %
EU	jul	11,0	0,0	0,5
Danmark	jul	6,7	0,0	-0,9
Finland	jul	7,9	-0,1	0,1
Italien	jul	12,0	-0,1	1,3
Spanien	jul	26,3	0,0	0,9
Storbritannien	maj	7,7	0,0	-0,2
Sverige	jul	7,8	-0,1	-0,1
Tyskland	jul	5,3	-0,1	-0,1
Norge	maj	3,4	-0,1	0,3
USA	aug	7,3	-0,1	-0,8
Japan	jul	3,8	-0,1	-0,5
OECD	jul	7,9	-0,1	-0,1

Källa: OECD

EU-barometern

EU-kommissionens konjunkturbarometer fortsatte att stiga i september för både euroområdet och EU totalt. För euroområdet steg barometerindikatorn med 1,6 enheter till 96,9 och uppgången berodde på ett ökat förtroende inom samtliga sektorer där stämningssläget förbättrades kraftigast inom byggsektorn och detaljhandeln. För EU totalt steg indikatorn 2,4 enheter och stannade på 100,6. Den kraftiga ökningen för EU ledde till att barometerindikatorn för första gången sedan juli 2011 hamnade över den långsiktiga trenden. Stämningssläget förbättrades inom samtliga sektorer och bland EU-länderna var det fortsatt Storbritannien som främst bidrog till den betydande uppgången för barometerindikatorn. Sveriges indikator minskade 0,9 enheter till 102,2.

Internationella ekonomiska indikatorer

		Danmark	Finland	Storbr.	Sverige	Tyskland	USA	EU ¹⁾	OECD
BNP ²⁾									
Förändr. föreg. kv.	%	0,5	0,2	0,7	-0,2	0,7	0,6	0,4	0,6
Förändr. 4 kv.	%	0,5	-1,1	1,5	0,1	0,5	1,6	0,0	1,0
Industriproduktion ³⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	2,3	-1,1	0,0	3,2	-2,1	0,0	-1,0	0,2
Förändr. 12 mån.	%	1,7	-5,1	-1,6	-4,9	-2,7	1,4	-2,2	0,3
KPI ⁴⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	0,1	-0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1
Förändr. 12 mån.	%	0,1	2,0	2,8	0,8	1,6	1,5	1,5	1,9
Arbetslöshet ⁵⁾	%	6,7	7,9	7,7	7,8	5,3	7,3	11,0	7,9
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,0	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	-0,1
Förändr. 12 månader	procentenheter	-0,9	0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,8	0,5	-0,1
Kort ränta ⁶⁾	%	0,27	0,23	0,49	0,93	0,23	0,19	0,23	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,00	0,01	0,01	0,00	0,01	-0,01	0,01	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	0,04	-0,10	-0,21	-0,22	-0,10	-0,13	-0,10	..
Lång ränta ⁷⁾	%	1,77	2,07	2,86	2,34	1,73	2,73	3,10	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,05	0,16	0,26	0,18	0,17	0,15	0,00	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	0,67	0,53	1,19	0,90	0,39	1,05	0,09	..

1) EU28 men för BNP avses EU27 och för kort och lång ränta avses euroområdet 2) Andra kvartalet 3) Finland, Sverige och OECD juni, övriga juli 4) Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för EU-länderna. OECD och Storbritannien juli, övriga augusti 5) USA augusti, Storbritannien maj, övriga juli 6) USA juni, övriga augusti 7) Danmark juli, övriga augusti

Källa: OECD och Eurostat

INTERNATIONELL UTBLICK

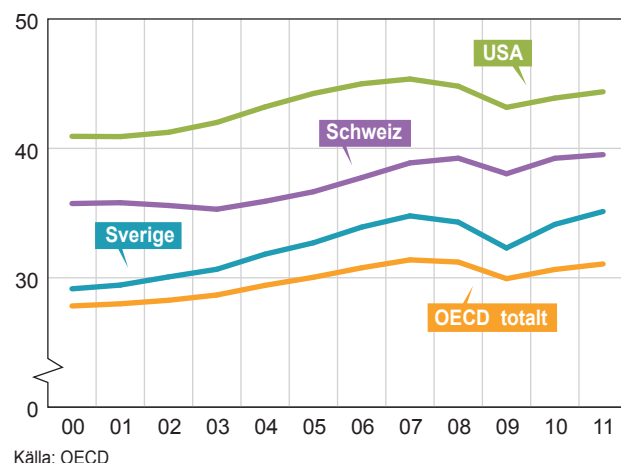
Schweiz i topp vad gäller konkurrenskraft

I nästan tre årtionden har World Economic Forum (WEF) undersökt ekonomiers konkurrenskraft och årligen sammanställt resultaten i rapporten Global Competitiveness. Sedan 2005 har WEF baserat sin analys av konkurrenskraftiga ekonomier på det så kallade Global Competitiveness-indexet som avser mäta mikro- och makroekonomiska faktorer som ligger till grund för ett lands konkurrenskraft. Konkurrenskraft definieras av WEF som "institutioner, politik och faktorer som bestämmer nivån av produktivitet i ett land". Utifrån denna definition rankas över hundra variabler som alla mäter olika aspekter av konkurrens. Dessa delas sedan in i 12 kategorier som representerar olika områden som bedöms som viktiga för att mäta konkurrenskraften och viktas utifrån ekonomiernas utveckling. Bland annat tas hänsyn till infrastruktur, institutioner, vård, arbetsmarknad med flera.

I den senaste utgåvan som publicerades den 3 september utmärker sig, precis som tidigare år, länder i Europa. Schweiz, Finland, Tyskland, Sverige, Nederländerna och Storbritannien återfinns bland topp tio. Schweiz rankas som världens mest konkurrenskraftiga ekonomi och har legat i topp sedan 2010 års undersökning. Innan dess toppades listan under ett flertal år av USA men landet tappade i ranking i samband med finanskrisen. I årets undersökning rankas USA som världens femte mest konkurrenskraftiga ekonomi. Bland de tio främsta hittas även tre asiatiska ekonomier där Singapore rankas som världens näst mest konkurrenskraftiga ekonomi och Hong Kong och Japan placerar sig på sjunde respektive nionde plats. Ett utmärkande drag för en majoritet av dessa ekonomier är att de karaktäriseras av starka institutionella ramar samt är framstående när det kommer till innovation.

BNP (PPP) per capita

Tusen USD, fasta priser

Dessa ekonomier placerar sig även högt när världens länder ordnas efter BNP per capita, vilket indikerar att

ekonomierna har en hög materiell levnadsstandard. I undersökningen klassificeras även ekonomierna som innovationsdrivande vilka karaktäriseras av utvecklade ekonomier med god tillväxt och höga löner. Enda möjligheten att behålla den högre levnadsstandarden för dessa ekonomier är om företagen kan producera nya och unika produkter.

Sverige tappar i konkurrenskraft

De senaste åren har Sverige tappat i rankingen, från att vara världens tredje mest konkurrenskraftiga ekonomi ner till en sjätte plats. Framförallt anses arbetsmarknaden inte vara tillräckligt flexibel vilket framhålls av svenska företagsledare i WEF:s Executive Opinion Survey som utgör en del i undersökningen. Trots några tappade placeringar anses Sverige vara en av världens mest produktiva och konkurrenskraftiga ekonomier och det beror huvudsakligen på att Sverige under en längre tid förbättrat villkoren för innovationsledd tillväxt. Sverige rankas som den ledande ekonomin vad gäller att inkorporera existerande teknologi för att förbättra sin effektivitet och koncentrationen av patentansökningar är den högsta av alla undersökta länder.

I jämförelse med våra grannländer rankas Finland högst och är världens tredje mest konkurrenskraftiga ekonomi. Bland annat överträffar Finland övriga nordiska länder när det kommer till hälsa, utbildning och innovation.

Världens 20 mest konkurrenskraftiga länder

	GCI-poäng	BNP per capita, USD (2012)
1 Schweiz	5,67	79 003
2 Singapore	5,61	51 162
3 Finland	5,54	46 098
4 Tyskland	5,51	41 513
5 USA	5,48	49 922
6 Sverige	5,48	55 158
7 Hong Kong SAR	5,47	36 667
8 Nederländerna	5,42	46 142
9 Japan	5,40	46 736
10 Storbritannien	5,37	38 589
11 Norge	5,33	99 462
12 Taiwan, Kina	5,29	20 328
13 Qatar	5,24	99 731
14 Kanada	5,24	52 232
15 Danmark	5,18	56 202
16 Österrike	5,15	47 083
17 Belgien	5,13	43 686
18 Nya Zeeland	5,11	38 222
19 Förenade Arabemiraten	5,11	64 780
20 Saudi-Arabien	5,10	25 085

Källa: WEF

SVENSKA EKONOMISKA INDIKATORER

	Enhet	Basår	Senaste uppgift	Förändring i % från		
				föreg. månad/ period	samma månad/ period föreg. år	
Ekonomi, allmänt						
BNP	volym	2010=100	2 kv	104,6 ¹⁾	-0,2 ¹⁾	0,1
Fast bruttoinvestering	volym	2010=100	2 kv	108,3 ¹⁾	0,2 ¹⁾	-2,6
Hushållens konsumtion	volym	2010=100	2 kv	105,0 ¹⁾	0,2 ¹⁾	1,9
Tjänsteproduktion	volym	2010=100	jul	106,0 ¹⁾	-0,2 ¹⁾	-0,2
Lägenheter, påbörjade, nya	1 000-tal		2 kv	8,0		33
			1-2 kv	14,6		33
Industri						
Produktion	volym	2010=100	jul	81,3	1 ¹⁾	-4
			jan-jul	97,9		-4
Leveranser	volym	2010=100	jul	82,8	1 ¹⁾	-2
			jan-jul	100,1		-4
Orderingång	volym	2010=100	jul	81,5	0 ¹⁾	1
			jan-jul	100,1		-1
Kapacitetsutnyttjande	%		2 kv	86,2 ¹⁾	1,1 ¹⁾²⁾	-1,9 ¹⁾²⁾
Investeringar	mdr kr		2 kv	22,8		-9
			1-2 kv	44,4		-7
Utrikeshandel						
Varuexport	mdr kr		aug	84,2	1 ¹⁾	-11
			jan-aug	720,1		-9
Varuimport	mdr kr		aug	80,4	1 ¹⁾	-11
			jan-aug	673,5		-9
Handelsnetto	mdr kr		aug	3,8		
			jan-aug	46,6		
Bytesbalans	mdr kr		2 kv	46,9		
			1-2 kv	104,0		
Konsumtion						
Detaljhandels försäljning	volym	2010=100	aug	106,0 ¹⁾	0,3 ¹⁾	2,4
			jan-aug			2,4
Personbilsregistreringar, nya	st		sep	25 927	-2 ¹⁾	8
			jan-sep	211 596		-4
Consumer Confidence Indicator ³⁾	nettotal		sep	7 ⁴⁾	8 ⁴⁾	2 ⁴⁾
Priser						
Konsumentprisindex		1980=100	aug	313,8	0,1	0,1
Nettoprisindex		1980=100	aug	264,0	0,0	-0,2
Producentprisindex		2005=100	aug	111,9	-0,3	-2,5
Exportprisindex		2005=100	aug	105,4	-0,8	-4,5
Importprisindex		2005=100	aug	109,0	-0,7	-4,0
Prisindex för inhemsk tillgång		2005=100	aug	113,9	-0,3	-2,2
Hemmamarknadsprisindex		2005=100	aug	119,0	0,2	-0,4
Arbetsmarknad, löner						
Sysselsatta 15-74 år	1 000-tal		aug	4 766	1,1 ¹⁾	1,0
Arbetslösa 15-74 år	1 000-tal		aug	377	-5,1 ¹⁾	-1,1
därav heltidsstuderande	1 000-tal		aug	73	.. ¹⁾	-3,7
Lediga platser	1 000-tal		aug	51		1,3
Lediga platser, kvarstående	1 000-tal		aug	38		-0,4
Arbetskostnadsindex, industriarbetare		2008 jan=100	jul	113,3		2,0
Timlön, industriarbetare	kr		jul	163,5		1,6
Finansmarknad						
Inlåning i MFI från icke-MFI ⁵⁾	mdr kr		aug	3 204,8	0,3	10,2
Utlåning från MFI till icke-MFI ⁵⁾	mdr kr		aug	6 298,0	0,4	3,5
Lång ränta, 10-åriga statsobligationer	%		sep	2,60	0,26 ²⁾	1,09 ²⁾
Kort ränta, 3-mån statsskuldväxlar	%		sep	0,89	-0,04 ²⁾	-0,15 ²⁾
Statsskuldens månadsförändring	mdr kr		aug	7,6		
Valutakurs, TCW-index	18 nov 1992=100		30 sep	116,8	-1,1	-0,8

1) Säsongrensade tal 2) Procentenheter 3) Hushållens syn på sv. ekonomi, och köp av kapitalvaror 4) Nettotal för resp period 5) Monetära finansinstitut

Utgivningsstatistiska centralbyrån, avd för nationalräkenskaper,
 Box 24300, 104 51 STOCKHOLM
 Tfn 08-506 940 00
 Ansvarig utgivare: Monica Nelson Edberg
 Redaktör: Johannes Holmberg
 Layout: Monica Andersson

Copyright SCB. Citera gärna, men uppge källa.

ISSN 1653-9435

URN:NBN:SE:SCB-2013-A06T11309_pdf (pdf)